48ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1104 Կ ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՎԱՐ 1/14 1905 9 ՁՄԵՌԱՆ 1922 - 1 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Մեծ Ճամբէ, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه یوی وسیاسی غزه‌در
صاحب امتیازی : ارماش فرید
ادارهٔ‌خانه‌سی بابعالی جاده‌سنده نومره ۳۸

ԳԻՆԵՐԱՆՈՒՄԸ
	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՎԵՐԱԲԱՅՈՒՄԸ

Մանզումէ, որ Տպագրական Տեսչութեան Ցնվր. 26 թուակիր պաշտօնագրովը դադրման ենթարկուած էր, այսօր Տպագրական Տեսչութեան հրամանաւ կրկին կը վերսկսի իր հրատարակութիւնը։

Այս առթիւ անգամ մը եւս կը կրկնենք մեր ամենօրեայ բարեմաղթութիւններն ու աղօթքները Վեհ. կայսեր արեւշատութեան համար։

ՄԵՐ ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆՆԵՐԸ

Այսօր մեր Ա. և Բ. էջերն ժէջ կը սկսինք երկու նոր թերթօններ, որոնք իրենց առաջին թիւէն իսկ մեծ հետաքրքրութիւն կը շարժեն։ Ընթերցողները գիտեն արդէն թէ Մանզումէ ի՛նչ սահման ձեռնհասութիւն ունի թերթօններու ընտրութեան մէջ և միշտ ամէնէն շահեկանը, զուարճալին ու հետաքրքրականն է որ կը ներկայացնէ հանրութեան։

Ա. երեսի թերթօնին հետաքրքրաշարժ հանգամանքը բացատրելու համար, բաւական է ըսել թէ ամերիկացի միլիառատէր գիտուն մը՝ է հերոսը, որ գիտական ուղեւորութիւն մը կատարելու համար դէպի Բեւեռ բոլորովին ինքնատիպ մեքենով մը տարբեր տարբեր գյուտութիւններէ կ'ընտրէ իրեն ուղեկիցները և այսպէսով կը կազմէ շրջանակ մը, ուր հետաքրքրաշարժ տեսարանները, կեանքերն ու նորութիւնները իրարու կը յաջորդեն։

Իսկ Դ. երեսի թերթօնը, որ այսօր բացառաբար մեր Բ. և Գ. էջերուն մէջ կը հրատարակենք, ուղեւորութիւն մըն է դէպի անկոխ երկիրներ, ուր վայրենիներ իրենց նախամարդկային վարքուսարքով, սովորութիւններով ու բարքերով կը ներկայացնեն ամէնէն հետաքրքրաշարժ տեսարանները, որոնց վրայ գաղափար իսկ չունինք։

Այս թերթօնին հեղինակը, Մ. Կիւսթաւ Էմար, ինքն իսկ անձամբ ենթարկուած է այն տագնապներուն և առաջիներուն զորս կը ներկայացնէ իր այս թերթօնին մէջ։ Կիւսթաւ Էմար անծանօթ մը չէ մեր ընթերցողներուն, որոնք այնքան վառ հետաքրքրութեամբ կարդացած էին անոր ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՀԱՊԵՏԸ։

Աւելորդ կը համարինք երկար գովեստներ շռայլել մեր նոր թերթօններու մասին։ Երկուքէն ալ բաւական ընդարձակ չափով դրած ենք։ Ընթերցողները, մինակ այս օրուան մասերը կարդալով, պիտի կրնան դատատան ընել թէ ճշմարտապէս

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ,
ԶԲՕՍԵՑՈՒՑԻՉ
ԵՒ ՆՈՐԵՐԵՒՈՅԹ

են մեր նոր թերթօնները։

ԴԷՊԻ ԲԵԻԵՌԸ
ԵՒ
ՎԱՅՐԻ ՀՆԴԻԿՆԵՐԸ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ Թիւ 1

ԷՄԻԼ ՇԱՆՊ

ԴԷՊԻ ԲԵԻԵՌ

Ա.

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՀԵՌԱԳԻՐ ՄԸ

Վալանթիա թէև փոքրիկ քաղաք մ'է Իրլանտայի մէջ, անոր համար որ Մեծն Բրիտանիան թէ Նէօվի և Նիւ-Եորքի հետ միացնող հեռագրական ընդհովեայ թելերուն կեդրոնը հոն է։

1897 Յունուար 2ի ուրբաթ իրիկունը Վալանթիայի հեռագրական ժամացոյցը երկուքը զարնելէ քանի մը վայրկեան ետք, նոր հեռագրի մը գալը ծանուցանող ելեկտրական զանգակը հնչեց. այս միջոցին բաց ի հեռագրատան անօրէնէն ոչ ոք կար մեքենաներու յարկաբաժնին մէջ։

Հեռագրատան անօրէնը անմիջապէս մեքենային գլուխը անցնելով, ստացաւ նոր եկած հեռագիրը և զայն թուղթին վրայ ընդօրինակած պահուն տարօրինակ ազդեցութեան մը ենթարկուեցաւ։

Հետաքրքրութիւնը աւելի սաստկացաւ երբ ստորագրութիւնը կարդաց։

—Անկարելի բան է, գոչեց, անգամ մըն ալ հեռագիրը կարդալով, չկրնար ըլլալ։

Հեռագրատան անօրէնը այնչափ անձնատուր եղած էր հեռագրին, որ ակնոցը գրպանէն հանեց ու երրորդ անգամ ըլլալով կարդաց, ստուգելու համար թէ մինչև որ սահման ճշմարիտ էր կարդացածը։ Ամէն անգամին նոյն բառերն էր որ կ'կարդար սակայն։ Շուարած մարդը հեռագիրը սեղանին վրայ նետեց և թիկնաթոռի մը մէջ ընկղմանած, մնաց մտածել։

Տնօրէնը բաւական ժամանակ մնաց իր այս մտածումին մէջ երբ անծանօթ մը ներս մտնելով զարմացական շեշտով մը գոչեց,

—Ի՞նչ ըսել է աս. տասը վայրկեան է ի վեր «կիլէ»ին առջև կ'սպասեմ, ա՛լ եկող կայ և ոչ գացող. հեռագիր մը պիտի տամ առնող չկայ։

Տնօրէնը ընդոստ ցատկելով ինքզինքը գտաւ երեսուն տարեկան մաքուր հագուած գեղադէմ երիտասարդի մը առջև։

—Ի՞նչ կ'ուզէք պարոն, հարցուցաց։

—Զարմանալի բան պատասխանեց անծանօթը, ի՛նչպէս հասկցունք. հեռագիր մը պիտի տանք.

—Բայց հոս ի՞նչ գործ ունիք, յարեց տնօրէնը, չէ՞ք գիտեր որ մեքենաներու սենեկակը մտնել արգիլուած է։

Բանավէճը բաւական երկարեցաւ նորեկին և տնօրէնին միջև, որ վերջապէս իր անիրաւ ըլլալը հասկնալով անմիջապէս մեղմացուց ձայնը և մտերմական շեշտով մը,

—Ներեցէք ըսաւ, խիստ կարեւոր բանի մը վրայ կը խօսիմ։

Երիտասարդը չկրնալով նշանակութիւն տալ այս խօսքին։

—Ինծի ի՞նչ, պատասխանեց, սա ձեր գիտնալիք բանն է։

—Մինակ իմ գիտնալիք բանս չէ յարեց տնօրէնը պաղարիւնութեամբ, իմ մտածումիս առարկան դուք էիք։

—Ե՛ս, գոչեց նորեկը, բոլորովին զարմանալով ու խաղի մը զոռը նկատելով ինքզինքը։

—Այո պարո՛ն դուք էիք իմ մտածումիս առարկան, շարունակեց տնօրէնը միևնոյն պաղարիւնութեամբ։

—Բայց դուք իմ ո՛վ ըլլալս գիտէ՞ք։

—Ձեր ինքնութիւնը հանկնալու հարկ չկայ։

—Ուրեմն, գոչեց երիտասարդը բոլորովին այլայլելով։

Տնօրէնը փոխանակ պատասխանելու ձեռքին մէջ բռնած հեռագիրը ներկայեց երիտասարդին որ աճապարանքով հետեւեալը կարդաց։

ՎԱԼԱՆԹԻԱ (Իրլանտա)
Հանդիպող առաջին պարոնին պէտք է յանձնել հեռագիրս։

Ձեզի համար կրնաք մեծ հարստութիւն մը ապահովել ճամբորդութեամբ մը, որուն տեւողութեան միջոցը անորոշ պիտի ըլլայ և խիստ երկար։ Եթէ այս առաջարկը ընդունիք, հեռագրով պատասխանեցէք ինձ և անմիջապէս դիմեցիք Լիվերբուլի նաւահանգիստը խարսխած Վիկտորիա նաւեն։ Նաւապետ Շէֆիլտի որ պէտք եղած բացատրութիւնները պիտի տայ ձեզ։

ՍԷՄԲԱՐԸՆ ԺԷՌԼԷԹ
Նիւ Եորք 2 Յնվ. 1897

Երիտասարդը հեռագիրը կարդալէ ետք, տնօրէնին չափ և անկէ ա՛լ աւելի հեռաքրքրուելով։

—Զարմանալի բան. գոչեց, ակէ աւելի հետաքրքրաշարժ և տարօրինակ հեռագիր մը չէր կրնար ըլլալ և սակայն ձեզի ի՛նչ որ ձեր պարտականութիւնը մոռնալու աստիճան կ'ազդուիք։

—Ի՞նչ կ'ըսէք գոչեց տնօրէնը, Սէմբսընն Ժէռլէթ Ամերիկայի ամէնէն գիտուն, ամէնէն հանրահռչակ և ամէնէն մեծ հնարիչներէն մէկն է։

—Կը ճանչնա՞ք զինքը։

—Ո՜հ, ո՛վ չի ճանչնար ճարտարագէտ Ժէռլէթը. Ամերիկայի մէջ այնչափ մեծ հռչակ հանած է որ այսօր հինգ տարեկան աղայք իսկ գիտեն անոր անունը։ Ժէռլէթ իր ամբողջ կեանքը գիտութեան նուիրած է և իր գիւտերուն շնորհիւ միլիոններու տիրացած։ Այսօր իրեն չափ հարուստ մը և ոչ մէկ տեղ կարելի է գտնել։

—Կը խոստովանիմ որ այս անունը առաջին անգամ է որ կը լսեմ պատասխանեց երիտասարդը։

Տնօրէնը շարունակելով իր հիացումները Սէմբսըն Ժէռլէթի նկատմամբ։

—Անոր համար կը զարմանամ որ ըսաւ, այսչափ գիտուն մարդ մը, ինչպէս կ'ստորագրէ ասանկ հեռագրի մը տակ։

—Զարմանալու բան չկայ պատասխանեց երիտասարդը, ամէնէն անպատեւի տարօրինութիւնները ասանկ մարդերէն պէտք է սպասել։

—Ուրեմն հարցուց տնօրէնը դուք այս հեռագրին վատահելով, պիտի ըստանձնէ՞ք առաջարկուած ուղեւորութիւնը։

—Անշո՛ւշտ, գոչեց երիտասարդը հաստատակամութեամբ։

—Ինչո՛վ պիտի ապացուցանէք ձեր այս որոշումը, հարցուց տնօրէնը։

Երիտասարդը փոխանակ պատասխանելու սեղանին վրայէն թուղթ գրիչ առաւ և հետեւեալ տողերը գրեց։

ՆԻՒ ԵՕՐՔ (Ամերիկա)
Ճարտարագէտ Սըր Սեմբսըն Ժէռլէթի.
Ձեր առաջարկը ընդունեցի և անմիջապէս գալիս է Լիվերբուլ կը մեկնիմ։
ԲՕԼ ՄԱՌԿՈՒԹԱ
Վալանթիա 2 Յնվ. 1897
(Շարունակելի)

ՔԻՉ ՄԸ ԳԻՏԱԿԱՆ

Գառնիկ աղա եւ... Բարիզի գիտունները. — Լրագիրը իբրեւ դեղ. — Հաւկիթին օձը։

Տպարանին մէջ Գառնիկ աղա մը կար որ հարբուխ ըլլալուն պէս էր. Տ. Անդրէասեան Լիֆ.ին վրայ կը վազէր և հին լրագիր կ'ուզէր։ Օր մը կատակի համար հարցուցինք որ ուսումը բաւական առաջ տարած էր։

—Ի՞նչ ուսում, պատասխանեց։

—Հապա ի՞նչ կ'ընես հին լրագիրը։ Չտ՞ս կարդար։

—Ո՛չ, դեղ կ'ընեմ...։

Լրագիրը իբր դեղ։ Բաւական ծիծաղեցանք այս գիւտին վրայ և Գառնիկ աղա, ժողովրդեան վաւկի պարզ լեզուովը բացատրեց թէ լրագիրները, պատուական դեղ կ'ըլլան հարբուխի և պաղառութեան ուրիշ հետեւանքներուն դէմ, սիրատամի պէս կուրծքի վրայ դրուելով։

Այս պատասխանը բաւական խնդացուց մեզի, բայց այսօր Բարիզցի գիտունները կը հաստատեն... ինչ որ տարիներ առաջ ըսած էր մեզի Գառնիկ աղան։ Թուղթը, կ'ըսեն այս գիտունները, առաջնակարգ մարմին մըն է տաքութիւն և ելեկտրականութիւն առաջ բերող։ Ահաւասիկ օրինակ մը.— Կրակին առջեւ չորցուցէք Նամակի թերթ մը թուղթ, ուժով մը չփեցէք և պատի մը մօտեցուցէք։ Թուղթը իսկոյն կը փակի և կը մնայ քանի մը վայրկեան։ Մուքին մէջ, երբ մատերնիդ դպցնէք թուղթին, կապտորակ պզտիկ կայծեր կը ցայտեն անկէ։ Թուղթը, ուղղակի չոր մարմին վրայ դրուելով, կրնայ առողջապահիկ ազդեցութիւն ունենալ։ Գալով տաքութեան թուղթին ազդեցութիւնը մեծ է այս մասին։ Որսորդները, քալողները, որոնք տաքի պաղութենէ կը նեղուին, հին լրագիրներ կը դնեն իրենց կօշիկներուն մէջ և այնուհետեւ պաղ չեն զգար։

Եւ մտածե՛լ որ մեր մէջ տակաւին կան մարդիկ որոնք չեն հաւներ մեր լրագիրներուն, մինչդեռ անոնք ո՛չ միայն օրաթերթ։ այլ մարմինն ալ կը տաքցնեն։ Խնդիր է գիտնալ որ իրենց մէջ պաղ յօդուածներ հիւրընկալող լրագիրներ՞ն ալ նոյն տաքցնող ազդեցութիւնը կ'ունենան եթէ ոչ անոնք բացառութիւն կը կազմեն։

Միայն թէ սովորական թուղթը մեծ անպատեհութիւն մը ունի գործնականին մէջ։ Կը պատռի դիմացկուն չըլլալուն համար։ Ուստի Քրապ ս. նունով գիտունը վերջերս տոկուն թուղթ մը լինեց որ մետաքէ հիւսուածոյի մը պէս կը դիմանայ և շատ կը նմանի այժմ ճարտնական բանակին մէջ գործածուող հիւսուածոյին։ Մ. Քրապ այս թղթեայ հիւսուածոյով կը պատրաստէ բանակոնակներ որոնք մորթին, կամաշանէլային և կամ չապիկին վրայէն կը գործածուին։ Անկէ վերջը, թո՛ղ պաղութիւնը ուզածին չափ աշխատի իր չարիքը գործել մարդուս մարմինին վրայ։ Բանկոնակը 45 կրամ ծանրութիւն ունի և կրնայ գրպանի մէջ պահուիլ և ցուրտ եղած առեն տիւն գործածուիլ, բէլրիճնի պէս։ Երբ մէկը ո՛ւէ պաճառով քրտի, թո՛ղ ամենեւին չվախնայ որ պաղ կ'առնէ։ Ազատարար բանկոնակը, որ սուղ բան մըն ալ չէ, պատրաստ է իր ծառայութիւնները մատուցանելու։ Այս բանկոնակին կրկնածալ ու եռածալ տեսակներն ալ կան որոնք ձմերուան վերարկուներուն տեղը կը բռնեն և Մայէրին ու Շեդայինն ալ մէ՛ճիսիկներ լեցնելու չեն պարտաւորեր ձեզ։

Գաղափարը լաւ է և նշանակելի ծառայութիւն պիտի մատուցանէ պաղառութենէ վախցողներուն։

* * *

Անոնք որ շատ անգամ հաւկիթին մէջ մաղ կը փնտռեն, կրնայի՞ն մտքէ անցընել որ օր մը օձ ալ պիտի գտնեն անոր մէջ։ Բարիզի չրջականերէն գեղջուկ ագարակական մը թարմ հաւկիթի մը մէջ պզտիկ ողջ օձ մը տեսած ըլլալով, անմիջապէս Բարիզցի գիտուններուն դիմեց, այս երեւոյթին պատճառը լսելու համար։ Ահաւասիկ ի՞նչպէս կը պատմէ խնդիրը Մ. Տերվիէօ Բարիզի կենդանաբանական ընկերութեան ժողովին մէջ. «—Հաւկիթ մը բերին ինծի որուն մէջ չարժուն բան մը կայ եղեր։ Լոյսին բռնեցի եւ արդարեւ տեսայ որ երկար մարմին մը հաւկիթին առանցքին չուրջը ուղղահայեաց գիծով չրջան կ'ընէր։ Կեղեւը կոտրեցի և ճերմկուցին մէջ իբր չորս սանտիմէտր երկարութեամբ որդ մը գտայ որ իսկոյն մատիս փաթթուեցաւ երբ կը փորձէի բռնել։ Օդ առնելէն քանի մը ժամ ետքը մեռաւ։»

Կենդանաբանական ընկերութեան ժողովը հետեւեալ կերպով բացատրեց այս երեւոյթին պատճառը.«—Այս որդը հաւերու յատուկ անասնիկ մըն է, որ նո՛յն դերը կը կատարէ ինչ դեր որ ընդերաճիները կը կատարեն ասնաւորներուն և մարդուն մէջ։ Կ'ապրին հաւերու աղիքին մէջ և ուզած ատենին կ'իջնեն կոյանոցը և հոնկէ կ'ելնեն ձուարանը և այն ատեն կը պատահի որ երբեմն բանարկուին բնասպիտին և կեղեւին մէջ։ Եւ քանի որ վառեակը կրնայ ապրիլ կեղեւին մէջ, զարմանալի չէ եթէ այս որդն ապրելու տմէն պայմանները գտնէ հոն»։

Ահաւասիկ, երկու խօսքով, հաւկիթին մէջ ապրող օձին պատմութիւնը։

ԹԻՐԱՔՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺ. ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅ ՏԱՌԵՐՈՒ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ ԹԷ ՀՆՉՈՒՄՆԵՐԸ

Այս օրերս լրագրաց մէջ կը գրուի փոքրիկ մանուկներուն Հայ ընթերցանութիւնը ուսուցանելու մանկավարժական նոր մէթոտին վրայ, որ արդէն ընդունուած է շատ տեղեր և մանկապարտէզներու ու ծաղկոցներու մէջ ի գործ կը դրուի արդիւնաւորապէս։

Ուսուցիչ մը հին դրութեամբ այբ, բեն, գիմը կը պաշտպանէր ընդունելով այդ հին դրութեան հետ նաեւ նոր մանկավարժական մէթոտին կիրարկումը, այսինքն կ'ուզէր որ գրերու անուններուն հետ ուսուցուին նաեւ ձայները, բայց ամէնէն վերջը յորդոր կը կարդար նախկին դրութիւնը անփոփոխ պահելու, խանգարելու և չփոթութեանց առիթ չտալու համար։

Հարկ կա՞յ մի՞թէ ծաղկոցի մանուկները կրկին դժուարութեանց մատնելու թէ՝ անունները և թէ ձայները միանգամայն սովրեցնելու ելնելով միեւնոյն ատեն։ Եթէ հին դրութիւնը այբ, բեն, գիմը արդէն դիւրուսոյց, անթերի և նպատակայարմար կը նկատուի, ա՛լ ինչ պէտք նորին ա, բը, գը։ գրէ՛ կիրարկութեան։ Ի՞նչ բանի պիտի ծառայէ այդ վերջինը։ արդեօք միւսին պակասը լրացնելու թէ զարդ մը ըլլալու համար։ Իսկ եթէ ա, բը, գը նոր դրութիւնը աւելի դիւրուսոյց և նպատակայարմար է, ա՛լ ինչ պէտք հինին կիրարկութեան։ Եթէ միմիայն նախնեաց յիշատակը անեղծ պահելու համար է, գրերու անունները իբր բառ կրնան ուսուցուիլ կա՛մ Ծաղկոցի Դ. տարիին և կա՛մ Տարբ. Նախակրթարանի Ա. տարիին մէջ՝ այսպէս, բ = բեն, կամ բը ձայնը հանող նշանագիրը կ'ըսուի բեն եւն։ Եւ մի՞թէ դժուար է 38 բառ սովրեցնելը։

Գուցէ ոմանք կարծեն թէ գրերու անունները արտասանելու համար անոնց հետ գտնուած ձայնաւոր և բաղաձայն գիրերն են որ բաղաձայններու և նոյն իսկ ձայնաւորներու բուն ձայները կ'որոշեն կամ իրարմէ կը զանազանեն, մինչդեռ անոնք մեծաւ մասամբ գիրերը անուանելու կը ծառայեն, և անա այդ տարբեր և աւելի գիրերը կամ ձայներն են որ ուսումը կը դժուարացնեն և կ'ուշացնեն։

Հետեւեալ բաղդատութիւնը կը յուսամ երեւան պիտի բերէ նոր դրութեան առաւելութիւնները Ծաղկոցի մանուկներուն Հայ ընթերցանութիւն սովրեցնելու մասին դիւրութեամբ և կարճ միջոցի մէջ. ինչ որ պատասխան մը եղած պիտի ըլլայ այն հարցման թէ շարժական տառերով հաց, չուն եւն. կազմել տալու համար գրերուն բուն ձայները թէ անունները արտասանել տալ պէտք է. ա՝ սինքն հը, ա, ցը։

չը, ու, նը՝ ըսել թէ հո, այբ, ցո, չա, ո, ւիւն, նու։

Գնենք նախ՝ դա, զա, թա, ժէ, խէ, ծա, հո, ձա, ճէ, յի, նու, չա, չա, պէ, ջէ, ռա, սէ, բէ, ցո, քէ, թէ գիրերը։ Բոլոր ասոնց առջեւ գանուող ձայնաւոր գիրերը ո՛չ թէ բուն բաղաձայնները կը ներկայացնեն կամ բաղաձայներու բուն ձայնքը ցոյց կ'տան, այլ անոնք կ'օգնեն նոյն 21 բաղաձայն գիրերը արտասանելու. արդ աւելի լաւ և դիւրին չը՞ըլար սկսնակ փոքրիկ աղ՝ց այդ բաղաձայնները արտասանել տալու համար փ խանակ ա, է, ի, ո, ու հինգ ձայնաւորները նեցուկ կամ օժանդակ ունենալու և որը ժէ, խէ, ճէ, պէ, ջէ եւն. որը դա, զա, ծա, ձա, եւն. որը թա, հա, ցա մին՝ լի միւսն՝ նու ձայներով անուանելու և ուսումը դժուարաց ելու. միմիայն ը ձայնաւորը որ ամէնէն կարճ և յարմարն է, օգնական ընտրել և միօրինակ արտասանել տալ մանուկներուն ժը, խը, դը. չը, եւն. և միթէ այս՝ որուն դիրութեան և յատակութեան մասին առաւելութիւնն ակներեւ է, դ, զ, թ, ժ, խ, ծ եւն. գրերուն էութեանը կը վնասէ՞։

Գալով միւս բաղաձայններուն, բեն, գիմ, լիւն, կէն, դատ, մէն, վեվ տիւն, փիւր. այս ինը գիրերը, ինչպէս կ'երեւի ըրենց անուններու արտասանութեան. ո՛չ մէկ ձայն որոշակի և առանձինն կը ցոյցնեն, վասն զի իրենց մէջ ունին թէ՝ ձայնաւոր գրեր և թէ ուրիշ մէկ մէկ բաղաձայններ ալ։ որոնք փոքրիկ ուսանողներուն անհնարելի չարարում և չփոթութիւն կը պատճառեն այդ գրերու իսկական ձայները յատակօրէն ըմբռնելու և սրոսարերելու համար. ուրեմն անվիճելի է առաւելութիւնը, երբ փոխանակ բեն, գիմ, լիւն եւն ըսելու, դարձեալ միեւնոյն հարիւ զգալի եղող միօրինակ ը ձայնաւորին օգնդակութեամբ այդ ինը գիրերն եւս կ'արտասանուիրուն ձայներով բը, գը, եւն. որոնք չեն կրնար չփոթուիլ ուրիշ ձայներու հետ։

Հիմա կը մնայ քննել ութ ձայնաւոր գիրերը, այբ, եչ, է, ըթ, ինի, ո, օ, ւիւն։ Ասոնց մէջ՝ այբ, եչ, ըթ, ինի, ւիւն գրերու անուններով արտասանութիւնը միեւնոյն դժուարութեան կը մատնէ փոքրիկները անոնց բուն ձայները ի վեր հանելու և ըմբռնելու համար, ուստի լաւ է որ զանոնք եւս հնչենք իրենց բուն ձայներովը ա, ե, է, ը, ի, ո, օ, ւ, ինչ որ դարձեալ ապահովաբար մեծ առաւելութիւն մը կ'ընծայէ հնոյն վրայ։

Եւ ո՞չ ապաքէն Ս. Մեսրոպ ալ նախ հայ. լեզուի մէջ գտնուած բոլոր ձայները ուսումնասիրեց, որոնք խօսքի մէջ կ'արտայայտուէին, և ապա զանոնք ներկայացնող հայ նշանագիրները հնարեց, այսինքն ա ձայնին համար այբ, բը ձայնին համար բեն եւն։ Ահա արդի մանկավարժութիւնն ալ կ'ուզէ հայ. գրերն ու ընթերցանութիւնը սովրեցնել իրենց բուն ձայներովը, որոնք փոքրիկ տղոց ականջին ամէնէն աւելի պ-ըզ և յատակ կը հնչեն և դիւրամատչելի են քան այբ, բեն, գիմը։

Անգամ մը Ծաղկոցի Դ. դասարանին մէջ անսայ որ մանուկները յի գրին ձայնք (ը) կը չփոթէին հո գրին ձայնին (հը) հետ և կ'ը էին հիմար փոխանակ յիմար ըսելու. և ուսուցիչը ի՞նքն ալ հիմար կ'արտասանէ։ չուտ մը սկսայ յը ձայնը կրկնել տալ երբեմն ծանօթ բառեր ալ արտասանել տալով, յարմար, յիմար, Յակոբ, յօնք՝ յարդ եւն. և յանջուեցայ 7-8 տղայի հանել տալ յը ձայնը՝ զոր քիչ առաջ հը, հիմ կ'արտասանէին։

Մի գ-ւցէ ուսուցչի մը յիշած յորդ բառին դէպքն ալ այս կարգէն եղած ըլլայ, այսինքն յորդ բառը արտասանած ըլլայ չփոթի կերպով մը, այնպէս որ տղան բնականաբար վարանումի մատնուած պարտաւորուած ըլլայ հարցնել թէ յի՞ով թէ հո՞ով է յորդ բառը։ Թողունք որ այդ տղան ո՛չ թէ ծաղկոցի. այլ տարբ. նախակրթարանի բարձրագոյն դասարանին կը վերաբերի, որուն մէջ աշակերտք արդէն պէտք է սովրած ըլլան գիրերուն անունները. մինչ թէ ուսուցչին տուած պատասխանը ուղիղ պիտի հաստատուի, եթէ ստուգիւ ինքն ըսած ըլլայ թէ յորդ բառն հիով է, անշուշտ ո՛չ. և եթէ աշակերտը այս սխալ պատասխանէն յի ըլլալը հասկցած է, անտարակոյս ի՞ ձայնաւորով արտասանելուն համար է, և ո՛չ թէ ո ձայնաւորով. վասն զի այն ատեն հո պիտի արտասանուէր և տղան չպիտի հասկնար ուղիղը. այս չէ՞ ապարդիւնածը, կը ցուցնի որ այս կերպով ուսուցչին սխալը դարմանուած չըլլար և աշակերտն ալ իսկ կը հասկնայ յի գիրը և ո՛չ թէ յիին բուն ձայնովը, ինչ որ ուղիղ չէ, պան մը իրաւունք տանք սակայն այդ ուսուցչին։

Եթէ խնդիրը ձի և ծի կամ ջէի ճէի վրայ ըլլար, այսինքն ձախող կամ ջամբել բառը ըլլար հարցուածը և կա՛մ աշակերտը կա՛մ ուսուցիչը ձին ձայնը ծին կամ ջէին ձայնը ճէին հետ չփոթէր, այն ատեն ի՞նչպէս կարելի պիտի ըլլար որոշել ձախողը ծախողէն և ջամբել բառը ճամբելէն, քանի՞ ձա, ծա երկուքն ալ ա ձայնաւորով, և ջէ, ճէ երկուքն ալ է ձայնաւորով կ'արտասանուին։ Բան այդ ուսուցչէն ջէ և ճէ, ինչպէս նաեւ ձա և ծա իրարմէ զանազանելու համար անպատճառ հարկ էր ջէի անունը փոխելով ջի կամ ջո ըսել ճէին հետ չչփոթուելու համար, և ձային ձո կամ ձի ըսել ծաէն զանազանուելու համար, եթէ տակաւին այս ալ նախնեաց դէմ արհամարհանք մը չըլլար։

Ուրեմն այն որ չէ կարող յը՛ արտասանել, չկրնար նաեւ յի արտասանել, և եթէ յը ին հը ըսէ, տարակոյս չկայ որ յի ին ալ հի պիտի ըսէ. եւ այն որ ջրին ձայնը ճը և ձը ին ձայնը

—Անոր համար կը զարմանամ որ ըսաւ, այսչափ գիտուն մարդ մը, ինչպէս կ'ստորագրէ ասանկ հեռագրի մը տակ։

—Զարմանալու բան չկայ պատասխանեց երիտասարդը, ամէնէն անպատեւի տարօրինութիւնները ասանկ մարդերէն պէտք է սպասել։

—Ուրեմն հարցուց տնօրէնը դուք այս հեռագրին վստահելով, պիտի ըստանձնէ՞ք առաջարկուած ուղեւորութիւնը։

—Անշո՛ւշտ, գոչեց երիտասարդը հաստատակամութեամբ։

—Ինչո՛վ պիտի ապացուցանէք ձեր այս որոշումը, հարցուց տնօրէնը։

Երիտասարդը փոխանակ պատասխանելու սեղանին վրայէն թուղթ գրիչ առաւ և հետեւեալ տողերը գրեց։

ՆԻՒ ԵՕՐՔ (Ամերիկա)
Ճարտարագէտ Սըր Սեմբսըն Ժէռլէթի.
Ձեր առաջարկը ընդունեցի և անմիջապէս գալիս է Լիվերբուլ կը մեկնիմ։
ԲՕԼ ՄԱՌԿՈՒԹԱ
Վալանթիա 2 Յնվ. 1897
(Շարունակելի)

ծը կը հանէ, բնականաբար չէ ին ճէ և ձա ին ալ ծա պիտի ըսէ. այն որ դը, թը տը. քը, պը, փը չկրնար ի-րենց իսկական ձայներով արտասանել, անտարակոյս դա, թա, տուն, քան, պէ, փիւր ալ չկրնար ուղիղ արտասանել։ Բարեբաղդաբար արդի Մանկավարժութիւնն կը ջանայ զանազան միջոցներով ամէն գրի իր բուն ձայնն հանել տալ, և գաւառներ կան, յորս չաս լաս և որդ կը հնչեն գր, կը, քը, բը, պը, փը, ֆը, ցը, չը, ճը, ջը, դը, տը, թը, յը, հը իրենց բուն ձայներով, թո՛ղ չկարծուի թէ անոնք բոլորովին կորսուած են։

Նոյն ուսուցիչն է որ կը գրէ դարձեալ թէ «անցեալ օր նոր մէթոթով սովրող տղու մը երբ կ'ըսէի թէ ինծի ցոյց տուր ք և կ գրերը. տղան երեսե ի վեր նայեցաւ զարմացած ըսելով որ չկայ այդ տեսակ գիր»։ Կարելի՞ բան է այս, եթէ տղան ճանչցած է թ, կ, գիրերերը ըլլայ քո և կեճ անուններով, ըլլայ քը կը ձայներով, անպատճառ պիտի կրնայ ցոյց տալ. իսկ եթէ չէ ճանչցած արդէն, քո և կեճ ալ ըսուէր, դարձեալ նոյն բանը պիտի պատահէր. կը հաւատամ եթէ ծաղկոցի կամ Մանկապարտէզի մանուկներուն՝ որոնք միմիայն ձայներով ուսած են, առաջարկուած ըլլայ ցուցընել քո և կեճ ա՛չ թէ քը և կը. բայց միթէ նոյն բանը չի՞ պատահիր քո և կեճ անուններով սովրողին, եթէ քը և կը ցուցնել առաջարկուի։

Ս. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Նայէ Ֆրայէ Բէսսէ»ի Փետրվար 11ի խմբագրականեն

Ռուս Բանակին մատակարարութեան ճիւղին պետ զօրավար Հիւպէր կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ Բարիզեան «Լը Ժուռնալ» օրաթերթին Բեղերպուրկի ներկայացուցիչ Մ. Լիւսովիք Նոսոյի, Մանչուրիոյ մէջ ուսեսանողներուն կազմակերպութեան վրայ։ Հետեւեալ տեղեկութիւնները կը քաղենք Բարիզեան թերթէն.—

Ինը խոշոր ջաղացքներ Խարպինի մէջ և երեք հատ ալ Թիւնկի մէջ գիշեր ցերեկ անընդհատ կը գործեն Մանչուրիայէն հաւաքուած դարենը աղալու, և որովհետեւ չեն բաւեր, երեք նոր ջաղացքներ ալ պիտի բացուին։ Հարաւային Մանչուրիան՝ Մուքէնի հովիտէն սկսեալ բոլորովին ամայացած է և այս տարի բան մը պիտի չկրնայ արտադրել, որովհետեւ երկրագործական ամէն աշխատութիւններ երեսի վրայ մնացած են։ Հետեւաբար բնիկ ժողովուրդին մէջ սով մը կը վախցուի։ Բայց Մուքէնի հիւսիսային կողմի յոյժ բարեբեր երկիրը 1905ին համար պիտի կրնայ տալ առատ ուռեստ, այնպէս որ ռուսական բանակը, ցորչափ պահէ իր հիմկուան դիրքերը, նեղութիւն պիտի չկրէ։ Սակայն խնդիրը բոլորովին կը փոխուի, եթէ Ռուս բանակը աւելի եւս մղուի, և այս կերպով պիտի պզտիկնայ իր տրամադրութեան տակ գտնուած պտղաբեր երկիրը, և կամ եթէ վճռական յաղթութենէ մը վերջ դէպ ի հարաւ յառաջանայ և այս կերպով բոլորովին ամայացած գաւառներու մէջ մտնէ։ Արշաւի և խոզի և ուրիշ ուտելի կենդանիներու մասին նեղութիւն չի կրեր Ռուս բանակը, որովհետեւ արշաւի կողմէ յոյժ հարուստ Մոնկոլիան ադ մասին անսպառ մթերք մը կրնայ հայթայթել Ռուսերուն։ Քանի որ Ռուսք լաւ և կանխիկ կը վճարեն, ժառուցումը խնդրանքէն մեծ է, և Ռուս բանակին ժառակարարութիւնը բարձր գին տալու ալ պարտաւորուած չէ։ Ռազմավարին մի մէկ մասն մէկ կէտին վրայ ռուսական բանակին մատակարարութիւնը 40,000 հատ արջառ հաւաքած է, և ուրիշ շատ մը կայաններ ալ պատրաստ են հայթայթելու։ Մէկ եղը տասը բուտ ծանրութիւն ունի, և ժառաւորապէս տասը ռսկի կը ծախուի։

Բոլոր պատահականութեանց առջեւ պատրաստ ըլլալու համար, բանակին ժառակարարութիւնը Օմսքէն 600,000 բուտ պահածոյ միս և 300,000 բուտ կարագ ղրկած է, Խարպինէն ալ 170,000 բուտ սիպերիական ձուկ։ այնպէս որ մինչեւ երկու երեք ամիս մարթելիք կենդանիի պէտք պիտի չըլլայ։ Վերջապէս պատրաստ կայ նաև վեց միլիոն բաժնի վրայ պահեստի ուտեստ, իւրաքանչիւրը մէկ լիպրա պահածոյ միս։

Մատակարարութիւնը ամէնէն մեծ դժուարութիւնը կը քաշէ հեծելազօրքերուն և հրետանիին ձիերուն ուտեստ հայթայթելու համար։ 1904 Մայիսին Մատակարարութեան ճիւղը 1500 բուտ ուտեստ պատրաստեց ձիերուն համար, իւրը հանուած չինական բակլայէն։ Այս ուտեստները որոնց մէկ բուտը 41 կոպէկ կ'արժէ, խորտով կ'առնեն Մանկուրեան ձիերը, որոնցմէ Ռուս բանակը ունի գրեթէ 100,000 հատ։ Բայց ձին Մանչուրիոյ մէջ ալ պէտք ունի յարդի, որուն հաւաքումը երթալով մեծ դժուարութիւններու կը բաղխի։ Այս պատճառաւ ռուսական Բանակին ձիերը այսօր կմախք դարձած են, և գրեթէ անզօրութեան դատապարտուած են, և անկարելի է զիրենք վարել պէտք եղածին պէս, մինչդեռ ճարոնական բանակին ալըսարարիական ձիերը որոնք վարակով կը կերակրուին, ամենալաւ պայմաններու մէջ կը գտնուին։

* * *

Նիքոլա կայսեր ուղղուած Բուրբաթքինի մէկ պաշտօնական հեռագիրը սա՝ մխիթարական լուրը կը հաղորդէ թէ հակառակ տիրող ցուրտին՝ վնասները ա՛նքան խիստ չեն։ Արդարեւ այս լուրը աւելի կարեւոր է քան հարանական յարձակողականի մը լուրը ռուսական արեւելեան թեւին դէմ, որ ետ քաշուելու հինգ վիրաւոր միայն ունենալով։ Երբ Բանակի մը վերին հրամատարութիւնը իր տրամադրութեան տակ նիւթապէս մեծ իրողութիւն մը չունենայ հաղորդելիք։ կըրնանք ենթադրել թէ երկու բանակներն ալ դարձեալ ընկճած են իրենց ձմեռնային քունին մէջ։ Կ'երեւի թէ այդ հինգ վիրաւորներու կորուստը պատճառող ճարոնական յարձակողականը տեղի ունեցած է ռուսական փոքրիկ ջոկատի մը դէմ Զինհէչէնի հարաւային կամ արեւելեան կողմը, որ լեռնոտ գետինը հետազօտել գունդի մը հետ ընդհարման համար աւելի անրպատ է քան դաշտին մէջ։ Երկու Բանակներուն այս տարօրինակ կացութիւնը ո՞րչափ պիտի տեւէ։ Ամէն պարագայի մէջ, ո՛րչափ ժամանակ որ իւրաքանչիւրին դրծունէութիւնը կազացնող ցուրտը բարեխառն կլիմայի մը չվերածուի։ Ասիկա կրնայ պատահիլ քանի մը օրէն, կամ Թերեւս քանի մը շաբաթէն։ Մինչեւ այն ատեն մարթ ընդ մարթ տեղի պիտի ունենան նախակռիւներ և Ինդանօթձագութիւններ, բայց մեծ չափի վրայ ռազմական շարժումները պիտի լռեն։ Միչենքոյի և Կրիբընպերկի վերջին ձեռնարկութիւնները ա՛յն պատճառաւ միայն կարելի եղան որովհետեւ խիստ ցուրտը անակնկալ կերպով ընդհատուեցաւ և բարեխառն կլիմայի մը վերածուեցաւ քանի մը օր։ Բայց խիստ ցուրտը վերսկսաւ, երբ Կրիբընպերկի նահանգը ամբողջացած իսկ չէր։ Ամէն պարագի մէջ գործունէութիւնը դարձեալ կաղաց երկուստեք. մինչեւ որ կատարեալ գարունը թիրեց դարձեալ։

Ծովուն կողմէն Վլատիվոսթոքի պարենաւորումը, որուն ձեռնարկած էին Ռուսք, վերջերս ապարդիւն եղաւ, որովհետեւ Ճարոնցիք մեծ մասամբ գրաւեցին այդ բերդաքաղաքը ուտեստ տանող փոխադրանաւերը, և հիմակ ալ նաւահանգիստը ստուերուն պատճառաւ դժուարութիւնները աւելի չատցած են։ Բայց քանի որ Ճարոնական ծովը տանող Քորէայի և Ցուկարուի նեղուցները բաց կը մնան, կրնան քանի մը շոգենաւեր հասնիլ Վլատիվոսթոք։ Բայց որովհետեւ սառոյցին պատճառաւ ճամբորդութեան ջուրերը նեղցած են, կրնայ ըլլալ որ այս շաբաթներուն միջոցին նոր գացող նաւերը բռնուին իրենց արգիլեալ վաճառքներով։

Ուստի Վլատիվոսթոքի պարենաւորման մեծ գործին կատարումը կը վիճակի դարձեալ սիպերիական երկաթուղիին, որ սակայն հազիւ կը բաւէ Շահոյի բանակին պէտքերուն։ Ո՛րչափ կը ժամանայ գարունը, ա՛նքան ալ նոյն բերդաքաղաքը պարտաւորուած է պաշարման մը հնարաւորութեան վարժուիլ, թէև ցամաքի կողմէն մեկուսացումէ մը չի վախնար, քանի որ Շահոյի վրայ վճռական բան մը պատահած չէ։ Բայց այս պարագայէն ալ կրնայ վերջ ի վերջոյ վախցուիլ։ Առայժմ չի գիտցուիր թէ Վլատիվոսթոք Բորթ Արթուրի նման իր դիմադրութեան վախճանին պիտի հասնի՞ թէ ոչ ռազմամթերքի պակասութեան երեսէն։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Ճիշտ անցեալ տարի փետր. 8էն 9ի լուսնալու գիշերն էր որ Ճարոնցիք առաջին հարուածը տուին Ռուսերուն։ Այսօր, տարի մը ամբողջ թաւալեցաւ արեան հեղեղներու վրայ, աւերումներու և կոտորածներու վրայ Ծ. Արեւելքի մէջ, Եւրոպական Ռուսիայէն հազարաւոր փարախներով հեռի։ Եւ երբ ամբողջ տարին կը լրանայ, Պատերազմը կը գտնենք դարձեալ նո՛յն անորոշ կացութեան, նոյն անտուգութեան, և, մանաւանդ, նո՛յն և աւելի սարսափներուն մէջ։

Տարին համակ Ճարոնական յաղթութիւն մը եղաւ։ Դրուագը միաձոյլ և միապաղաղ է։ Թողլով կռիւներուն և ճակատամարտներուն միջոցին մերթ ընդ մերթ երկբայելի յաղթութեան կամ պարտութեան նշանները, կը տեսնենք որ ամէն գիշերու, տէն ժրութիւններու, ամէն գետերու առջեւ Ճարոնցիք էին որ յաղթեցան։ սկսեալ Զէմուլբոյի նաւամարտէն մինչեւ վերջին «Հայրենիքի Ճակատամարտը», որ մղուեցաւ հինգ օր տեւողութեամբ Շահոյի առուն ափերուն վրայ։ Զէմուլբոյի առջեւ Վարեակի և Քորէիցի փճացումէն ի վեր մինչեւ Բորթ Արթուրի վերջին նաւամարտը, Ճարոնցիք շարունակ զարկին ընկզմեցին ռուսական մարտանաւեր։ Նաւուի անցքէն ի վեր մինչեւ Շահօ շարունակ Ճարոնական յաղթական վազք մը եղաւ, և ռուսական տուիներ ու Ինդանօթներ շարունակ ջարդուբարդ եղան Միքատոյին զինուորներուն կողմէ։ Ամէն անգամ որ վաղանցիկ միջոցի մը համար դադրեցաւ Ինդանօթներուն որոտումը, Ճարոնական դրօշներուն վրայ յաղթութիւն մը աւելի արձանագրուեցաւ։

Ահա ասանկ տարի մը բոլորեց Ծ. Արեւելքը, որ քսաներորդ դարուն սկիզբէն ի վեր եւրոպական դիւանագիտութեան բազմազբաղ թատերավայրը եղած է։ Դէպի Ճարոնական Կղզի-Կայսրութիւնը ծայր տուող Սիպերիոյ Ռուս կայսրութեան սարաւանդները, որոնց մէկ ծայրը կը ցցուի Վլատիվոսթոքի ամրութիւնը, վերջապէս պատճառ եղան ահաւոր պատերազմի մը, որ պիտի վճռէ վերջնականապէս թէ Ծ. Արեւելքի չորս ճամբաներուն անկիւնը ո՞վ պիտի մնայ պահակ, և որո՞ւ պիտի վիճակի գերագոյն ազդեցութիւնը այն անաշնածաւալ բազմամարդ տարածութիւններուն մէջ, որոնք Համատարած Բարաքսին քառորդ մասը գրէթէ կ'ընդգրկեն։

Հետեւանքը ծանրակիր է, և սարը համար Պատերազմին ալ պէտք է վճռապէս մղուի։ Զինուորական առժամեայ պարտութիւններ չեն կրնար վախանը բերել, որովհետեւ ըլլալիք կարգադրութիւնը կեղակարծ կ'ըլլայ և անհաստատ։ Ո՛վ որ պարտուի, պէտք է յաւէտ պարտեալը մնայ. և իր զինուորական կազմակերպութեան բոլոր հնարքները և ուժերը սպառելէ վերջ միայն պէտք է պարտութիւն խոստովանելով դուրս ելնէ հեղ մրցութենէն։ Հակառակորդներէն մին կամ միւսը պէտք է կռնակին վրայ պառկի անպատճառ, որպէս զի վճռական ըլլայ յաղթութիւնը անո՛ր որ այդ առթիւ ոգը պիտի դոփէ գետինը կամ միւսին կուրծքին վրայ, ինչպէս կ'ըլլայ մենամարտի միջոցին։

Ճարոն թերեւս անգամ մըն ալ չկրնայ ա՛յս չափով վառ ոգեւորութիւն գտնել իր երկրին մէջ մահու չափ պայքարը մղելու համար, Ռուսիա, որ սկսաւ, պէտք է իր հանրաւեալ զինուորական արկածախնդրութեան բոլոր բովանդակ թափով ոգորի, գլի գլտորի Ծ. Արեւելքի մէջ, մինչեւ որ իր պահեստի հզօր ուժերն ալ գործածէ և գիտնայ թէ վերջապէս հարկ է արդարեւ տեղի տալ թէ ոչ։ Ո՛րքան որ Ճարոնցիք յաճախ կը յայտարարեն թէ այս Պատերազմը իրենց համար ազգային գոյութեան խնդիր մըն է, նո՛ր նչափ ալ Ռուսիա իրաւունք ունի, եթէ ոչ գոյութիւն՝ գոնէ ազգային ամենափափաքելի արժանապատուութեան և ազդեցութեան անտեղիտալի զգացումէ մը շարժելու։

Արդէն խնդիրը հիմա այս տեղուանքն է։ Եւ միաձայն Պատերազմին վերջ հաշտութիւնը նո՛ր նքան հեռի է, որքան տղայական պիտի ըլլար անոր ակնկալութեամբ ժամանակ սպառել Զէմուլբոյի նաւամարտէն անմիջապէս վերջ, երբ Ճարոնցիք երկու ռուսական մարտանաւերը ծովուն տակը իջեցնելէ ետքը ուղղա՛ի Բորթ Արթուրի առջեւ քաշեցին, և քնացած ռուս նաւազները յանկարծակիի բերին ահռելի թնդանօթաձգութիւններով, և պարանդիի երազներուն քաղցրութեան տաք միջոցին արթնցուցին զանոնք։

Մեր ընթերցողներուն ծանօթ են արդէն բոլոր տարուան մէջ մղուած կռիւները, որոնց մանրամասն վիճակագրութիւնը աւելորդ կը համարենք կրկնել հոս Պատերազմին ԱՌԱՋԻՆ Տարեդարձին առթիւ։ Նայէ Ֆրայէ Բէսսէի կարդացողը արդէն ամէն օր մանրամասնօրէն կը պարզէ Զինուորական կացութիւնը, զոր կը դրնենք ամէն առաւօտ կանոնաւոր մեր ընթերցողներուն աչքին առջեւ։

Երկու պատերազմիկները այս պահուս հանգիստ կ'առնեն դարձեալ իրենց հին դիրքերուն մէջ։ Ռուսք փորձեցին Ճարոնցիներուն ձախ թեւը պաշարել ամբողջ ամառ մը ալ թեւը զարնելու պատեհութիւնը բնաւ չունենալէ վերջ։ Ձախ թեւին վրայ ալ չյաջողեցան, և 10,000 կորուստով այսօր առերեւոյթ դադարը կրկին վերահաստատուած է երկու Բանակներուն մէջ։ Ռազմավայրէն հասած վերջին տեղեկութիւններուն նայելով, կ'երեւի թէ մինչեւ մէկուկէս ամիս պիտի շարունակուի դադարը, մինչեւ որ սառոյցները սկսին խաղալ. ձիւնաւոր նոր կլիմայական պայմաններ ստեղծէ, և Մանչուրիոյ երկնքին վրայ արեւը փայլի՝ ջերմ ճառագայթներ ցանցնելով Ճարոնական և ռուս սպառազէն կազմութիւններուն վրայ։

Այս կերպով երկրորդ Տարեմուտ առաջին վճռական ճակատամարտը Մարտի վերջերը կամ Ապրիլի սկիզբը նախատեսուած է, յառաջապահական ընդհարումները չհաշուելով։

Ծովու վրայ միօրինակութիւնը կը տեւէ։ Բօժտէսթվէնսքի կը սպասէ Մատակարարի բացերը ուր այսօր վաղը կ'երթայ իրեն կը միանայ Երկրորդ Նաւախումբը։ Երրորդը կը մեկնի Լիպաւէն, ուր վերջերս պարտաւորիչ դադար մը ունեցաւ։

Նոր Տարին Պատերազմին հաւարաւելի շահեկան պիտի ըլլայ։ Դէպքերը խիստ հետաքրքրական են։ Վլատիվոսթոք կը պաշարուի և Բորթ Արթուրի թատերգութիւնը իր սարօքը պիտի կրկնուի։ Ծովուն բացերը հսկաներու մենամարտ մը պիտի մղուի, Մուքէնէն մինչեւ Խարպին միջոցը ժարին մէջ է։ Զինաստանի չեզոքութիւնը կրնայ տարբեր երեւոյթ մը առնալ։ Ամերիկա 15 մարտանաւ կը ղրկէ Փիլիպպեան կղզիները։ Գերմանիա նաւեր կ'ընտրէ Քիաո-Չէուի նաւախումբը զօրացնելու համար։ Ֆրանսա Հնդկայինու ջուրերը կը զօրացնէ։ Եւն. Եւն.։

Փափուկ և յոյժ արդիւնալից կացութիւն մը, հա՛ն, Ծ. Արեւելքի մէջ, քաղցրաՀ թէլին. տաք պահող մուշտակներու և նուռնիֆարներուն երկրին մէջ, որ քրիզանթէմներուն ալ հայրենիքն է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆԴՈՆ, 12 Փետր.—(Պատեսճառկան).—Լոնտոնի Ճարոնական դեսպան Հեսայի կոմս սա տեղեկութիւնը հաղորդեց լրագիրներուն.—«Բոլորովին անհիմն են այն զրոյցները թէ քիչ առենէն Ծ. Արեւելքի մէջ հաշտութիւն պիտի կնքուի Ռուսիոյ և Ճարոնի միջեւ։ Թօքիոյէն առնուած հեռագիրները բացարձակապէս կը հերքեն այդ հեռագիրները։» դեսպանը կը յարէ թէ հաւանօրէն պատերազմը պիտի շարունակէ՝ առանց նոյն իսկ որ և է միջամտութեան՝ հաշտութիւն առաջ բերելու համար։

ԲԵՌԼԻՆ, 12 Փետր.—Չի հաստատուիր այն լուրը թէ Մեծ դուքս Նիքոլա Նիքոլայեվիչ Մանչուրիա պիտի երթայ Զօր. Քուրոքադքինի տեղ Ռուս բանակին ընդհ. հրամատարութիւնը ըստանձնելու համար։

ԼՈՆԴՈՆ.—Թօքիոյ՝ ը հեռագրուի թէ Գերման Բարոն չոգենաւը ելք կը փորձէր ռազմանիւթ մտցնել Վլատիվոսթոք, ճարոնական Թորփիլա-ներու կողմէ բռնուեցաւ և նակազքի տարուեցաւ։

ԼՈՆԴՈՆ.—Ռեդվիզան զբաղաւորը ջուրէն հանելու աշխատութիւններ սկսան։

ԲԵՌԼԻՆ.—Սանտէրսի և Լանդունքունի մէջ Ցնվ. 25էն 29 մղուած կռիւներուն վրայ հասած տեղեկագիրներէն կ'երեւի թէ 267 Ռուս սպայ վիրաւորուած են որոնց 101ը դեռ դարմանուելու վրայ են. 12,000 զորք սպաննուած և 9,439 հոգի վիրաւորուած են. իսկ Ճարոնցիք սպանեցած են 8000 հոգի սպաննուած և 6000 վիրաւորուած։

ԼՈՆԴՈՆ.—Զօր. Ոդէօսէլ Առէնի մէջ ֆրանս. թերթի մը թղթակցին յայտնեց...«Բորդ Արթուրի պաշարման սկիզբէն ի վեր 48 յարձակումներ վանեցինք։ Բոլոր յարձակումներն ալ շատ քաջուն էին, և եղած ամրութեանց վրայ հինգ հատ ալ չինեցինք։ Թայմզ գրեց թէ Բորդ Արթուր կրնար մէկ ամիս դեռ դիմադրել. կը պատասխանեմ թէ 25 քիլոմէտր երկարութեամբ գիծ մը կար պաշտպանելիք, բայց 8000 հոգի միայն ունէի ձեռքիս տակ, և անոնք ալ շատ յոգնած էին։ Ջիւ միսէ զատ ուտելիք չկար և ռազմանիւթը սպառած էր բոլորովին։ Կ'ըսուի թէ ճարոնիք 100,000 հոգի կորուսին Բորդ Արթուրի առջեւ։ Սխալ է թէ անհամաձայնութիւն ծագած ըլլայ իմ և ուրիշ զօրավարներու միջեւ։ Պատմութեան մէջ նշանաւոր անուն ձգելու փառքէն հրաժարեցայ որովհետեւ 30,000 հոգի զոհել պէտք կ'ըլլար այդ տեղն։»

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ անուան տարեդարձը ըլլալով այսօր, Մայր եկեղեցիի մէջ Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի և Ն. Սրբազնութիւն արարողութեանց նախագահելէ վերջ Պատրիարքարանի մէջ պիտի ընդունի շնորհաւորութիւնները եկեղեցական և աշխարհական ծանօթ անձնաւորութիւններուն։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը կիրակի օր պաշտօնագիր մը ղրկելով Հիւանդանոց կը ծանուցանէր թէ Տքդ. Տաղաւարեանի տեղ Ազգ. Հիւանդանոցի ներքին հիւանդութեանց բժիշկ կարգուած է Տքդ. Մարքսեան էֆ. Շերպէթեան։ Այս ընտրութիւնը կատարած է այն բժշկական յանձնաժողովը որուն անդամներն են Տքդ. Խամէրեան, Ինդիրեան և Նազարեան էֆենտիները։ Այս բժշկական ժարմինը որ ամէնուն կողմէ արտայայտած փափաքին համաձայն մրցումով պիտի կատարէր բժշկապետին ընտրութիւնը, յարմար չէ դատեր այդ լաւագոյն միջոցը և ինք ընտրեր է Տքդ. Տաղաւարեանի յայտարարը, զոր վաւերացուցեր է նաև Հոգաբարձութիւնը։

Տքդ. Շերպէթեան էֆ. Բարիզի բժշկական համալսարանէն վկայուած է և բաւական ատենէ Բերայի մէջ հաստատուած։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ պիտուէին բարեկարգման համար բոլոր կարելի միջոցները անգործ ըլլալով, ի վերոյ հարկ դատուեր է զանազան պաշտօնեաներ հրաժարեցնել։ Տնտեսական Խորհուրդը այս մասը առաջարկ ըրեր է Ս. Պատրիարք Հօր։

ԱՄԵՆԱՑՆ ՀՈՑՈՑ Ս. Հայրապետը նոր խնդրագիր մը պատրաստած է որ ռուս ներքին գործոց նախարարին ուղղուած է և որ կը վերաբերի կարգաւորներու գրաւման եւ իր կաթողիկոսական պաշտօնին վերաբերեալ եւ ժամանակէ մը ի վեր արգելքի հանդիպած խնդիրներու։ Այս խնդրագիրը անձամբ Բեղերպուրկ պիտի տանին Քինեի առաջնորդ Տ. Ներսէս արքեպիս. Թ Մարտով վարդապետ։

—Վիեննայի «Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ» թերթէն առնելով գրած էինք թէ Ս. Պատրիարք Հայրը Ցնվ. 3 թուականով խնդրագիր մը ուղղած էր Ռուսիոյ Ն. կեղեցապատկան կալուածոց խնդրոյն համար։ Զարքոյէ Սելոյէն կայսերական պալատան նախարար Պատոն Ֆրէտերիքս պատասխանելով այս գիրին Ցնվ. 19 թուականով ծանուցեր է թէ խնդրագիրը մատուցանելով Ն. Կ. Վեհափառութեան, հրամանաւ Զարին յանձնած է Ներքին գործոց նախարարին որ իր տեղեկագիրը պիտի մատուցանէ Կայսեր։ Ասիկա ցոյց կուտայ թէ վախնաւոր Բլէվէի գրածը թէ «Զարին հրամանը այս մասին անդառնալի է», իր յաջորդին օրով մեղմացած կրնայ հաստատուիլ։

Նախորդ Կառավարչապետ Իշխան Կալիցինի օրով կալուածներու գրաւման առթիւ Կովկասէն հեռացուած եկեղեցականները և աշխարհականները կառավարական թոյլտուութեամբ հետզհետէ սկսած են վերադառնալ իրենց բնակավայրը։ Այժմու Նորընտիր կառ-

Վայրի Հնդիկները

ՏԱԳՆԱՊԱԼԻՑ

ԵՒ ՏՈՒԱՄՍԹԻՔ ՋԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՒԱՐԱՆՏԻՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ԿԻՒՍԹԱՎ. ԷՄԱՌ

Ա.

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՄԸ

Հարաւային Ամերիկայի ամէնէն վարի ծայրը, Պարպարայի ծովածոցին չորսկայքը և Հօրն հրուանդանին մօտերը որսի գացած էինք երկու ընկերներով, երբ յանկարծ յարձակում կրեցինք տեղացի կիսավայրենի ցեղէ մը, Բաղականիացիներէն, որոնք կալանեցին և առեւանգեցին մեզ։ Հավրէն նաւնատած էինք այս ջուրերուն մէջ կեր որսալու համար և երբ բաւական բարձր խարակի մը առջև ցամաք ելած էինք, այն ատեն էր որ առեւանգուեցանք։ Մեր նաւը, տեսնելով որ այլ ևս յոյս չկայ մեզ և մեզ գտնելու համար իր խուզարկութիւնները ի դերև ելած են, առագաստը պարզած և հեռացած էր այդ ամայի եզերքէն ուր անյայտ եղած էին իր մարդոցմէ երեքը։

Սիրտս անձկալիր սեղմում մը ունեցաւ և աչքերս արցունքով լեցան, երբ տեսայ որ հորիզոնին վրայ կ'անհետանար առագաստանաւը, որուն մէջ այնչափ երջանիկ էի երկու տարիէ ի վեր, սիրելի և համակրելի բարեկամներու հետ։ Սրբ ծովը իր ամայութիւնը գտաւ, յուսահատութենէս ինքզինքս գետին նետեցի, անիծելով ճակատագիրս և բախտս որ այսպէս վայրենիներու ձեռք կը ձգէր զիս։ Բայց ահռելի՛ դիպուած։ Այն նաւը որուն հեռացումը կ'տաղտէի, աւելի դառն ճակատագրի մը ենթարկուեցաւ քան ես որ վայրենիներուն թաթն էի անցած, և իր վախճանը անթափանցելի գաղտնիքի մը մէջ պարուրուեցաւ...։

Երկու ժամ ետքը, ամբողջովին մերկացուցած էին մեզ և իրենց ձիերուն պոչին կապած, մարակի հարուածներով երկրին խորերը կը քաշկռտէին մեզի։

Բաղականիացիները, որոնց մասին այնքան տարօրինակ առասպելներ լսած էի, բոլոր վայկատուն ցեղերու պէս թափառական և աղքատ կեանք մը կ'անցընէին, կենալով հոն ուր իրենց ձիերուն թարմ խոտ կը գտնուէր և ամենամեծ զրկանքներու կը հանդուրժէին անարտաւանդ։ Այս վայրենիները, որոնք բարբարոսութեան խոր խաւարին մէջ կը գտնուէին, բաղդատաբար նուազ դաժան կը վարուէին մեզի հետ։

Եւ սակայն մոր վարած այս կեանքը ահռելի էր, ա՛նքան ահռելի որ մեր առանդամէն վեց ամիս ետքը ընկերներէս մին խենդեցաւ և միւսը յուսահատութենէն անձնասպան եղաւ ինքզինքը կախելով ծառէ մը։ Այսպէս, միս մինակ մնացի, իմ ընկերներուս հետ խօսելու, անոնց հետ իմ վիշտս բաժնելու մխիթարութենէն զրկուելով։ Այսու հանդերձ, սարսռելի հակազդեցութիւն մը գործած էր մտքիս մէջ. գրեթէ հակառակ կա՛մքս, այս մարդոց ձեռքէն ազատելու յոյս մը սառած էր սրտիս ներս։

Դեռ քանի տարու էի, երկաթեայ առողջութիւնով, անոգ, յանդուգն և հաստատամիտ մէկը, և այս յատկութիւններուս շնորհիւ ամէն բանի կը համակերպի, անակնկալ տրիթի մը սպասելով։ Առաջին գործս եղաւ ուրախ զուարթ երևնալ վայրենիներուն որոնց համակրութիւնը այս միջոցով շատ դիւրին չանեցայ և իմ կացութիւնս քիչ մը աւելի բարւոքեցաւ։ Սակայն, Բաղականիացիներուն միայն յատուկ է։ Այս որսերու միջոցին էր որ միտքս դրած էի փախչիլ։

Օր մը վերջապէս հասանք մինչեւ 10 մղոն մօտ սպանիական տաղաւորքին և գիւղերը ամայի ագարակի մը մէջ իջեւանեցանք։

Երկար տարիներ ի վեր անձկանքի անգամներ տկարացայ, քանի՞ քանի անգամներ խորհեցայ անձնասպան ըլլալ կրակին մէջ նետելով ինքզինքս բայց ամէնէն վճռական վայրկենին՝ ազատման յոյսը կը չողար և ես կ'ազատուրուի։

Ամբողջ 14 ամիսներ,—14 դարե՛ր—անցան այսպէս ժամէ ժամ, վայրկենէ վայրկեան, հոգեկան անդադրում և սարսափելի տաժանքներու մէջ, զորս ո՛չ մէկ մարդկային լեզու կրնայ բացատրել։ Իմ համակերպութիւններս և տրախտութիւնս բոլորովին թուլցուցին վայրենիները, որոնք իրենց հետ որսի կը տանէին զիս և ես սովրած էի վայրի ձիերու վրայ հեծնելու և արշաւելու այն գաղտնիքը որ Բաղականիացիներուն միայն յատուկ է։ Այս որսերու միջոցին էր որ միտքս դրած էի փախչիլ։

Օր մը վերջապէս հասանք մինչեւ 10 մղոն մօտ սպանիական տաղաւորքին և գիւղերը ամայի ագարակի մը մէջ իջեւանեցանք։

Երկար տարիներ ի վեր անձկութեամբ սպասած վայրկեանս հասած էր։ Պէտք էր օգտուիլ առիթէն, որովհետեւ եթէ հիւանդ չկարենայի, ամէն բան լմնցած պիտի ըլլար ինձ համար և վայրենիներուն ձեռքը իբր գերի պիտի մնանէի։

Հաղարամէկ զգուշութիւններով և սրտի տագնապալից վիճակով, ցանկացի իմ ձիուս վրայ և մտրակեցի սանը խնայ։ Ոչ արշալոյսը սկսաւ որ տեսնց եօթը ժամ ամբողջ և որսի միջոցին կ'զգայի հեւքը զիս հալածող ձիերուն։ Նետերը ճանճերու պէս կը բզզային ականջս կողմէս և հրաչքով էր որ ազատեցայ։ Շուտչս հասած և աչքերս գոց, մտքեցայ ինքս։ Գուէնսս Այրէսս հեծելազօրաց խումբի մը մէջ։ Բաղականիացիները, ճերմակ մարդոց տեսքէն անակնկալի եկած, սարսափով քաշուեցան, թոհ ու բոհ և աղմուկ յարուցանելով։

Ազատուա՞ծ էի։

Զինուորները նախ հնդիկ կարծեցին զիս, պղինձի գոյն մը առած ըլլալս պատճառաւ։ Սրբ ինքզինքս գետ-

ռավարչապետի օգնական ժեներալ Մաքսան բարի անձ մը ըլլալով իրեն դիմողները կը գոհացնէ և ամէն դասէ անձանց հետ սիրով կը վարուի։

Բագուի լրագիրները կը հաղորդեն թէ ներքին գործոց նախարարը թոյլատրեր է կրկին բանալ Բագուի Հայոց Մարդասիրական Մարմնոյն գրադարանը, որ փակուած էր Կովկասի նախկին կառավարչապետ իշխան Կալիցինի հրամանով։

«Բրիազ. Բրայ» լրագիրը Բեդերասպուրկէն կ'իմանայ թէ Կովկասի Հայոց եկեղեցական—ծխական հոգաբարձութիւններուն իրաւունք պիտի տրուի ինքնուրոյն կերպով անօրինել զանազան նուիրատուներէն ստացուած դրամագլուխները Հայոց հոգևոր կրթական պէտքերուն համար։

Տփղիսէն կ'գրեն թէ Ն. Ս. Օծութիւն Ս. Հայրապետը թէև ինքզինք կազդուրուած զգալով Մենդեան օրը տեղւոյն կառավարչապետի օգնականին այցելած էր, բայց հետեւեալ օրը դարձեալ անկողնէն չէ կրցած ելնել, գլխու ցաւով, Թուլութիւնով և ախորժակի կորուստով։ Բժիշկները պատուիրեր են տեղափոխութիւն ընել եւ չմնալ առաջնորդարանին մէջ, որ գետեղերք ըլլալով խնամ է։ Այրի Տիկին Ղուկասեան իր չքեղ տուն, հրաւիրեր է Ս. Հայրապետը, որ այժմ բաւական լաւ է եղեր. գիշերը հանդիստ կը քնանայ և ախորժակը բացուեր է։ Ս. Հայրապետին անուան տարեդարձին առթիւ Յունուար 15ին շաբաթ օր Տփղիսի մայր եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցած է նոյն վիճակին առաջնորդ Տ. Գարեգին եպս. Սաթունեան։

Նախիջեւանի և Բեսարաբիայի թեմին առաջնորդ Տ. Ներսէս արքեպս. ներկայացած է Մոսկուա մէջ Ն. Կայս. Բարձրութիւն Սերգէյ Ալէքսանդրովիչ մեծ դուքսին կողմէ որ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՆԸ դիմում ըրած է Արքայանպէկի եկեղեցիին շինութեան կայս. հրամանագիրը ստանալու համար։ Վեհ. Արիկ էֆ. Ունենան պիտի հոգայ այս եկեղեցիին շինութեան ծախքը, որուն գեղեցիկ պատրաստ է արդէն։

ՎԱՆԱՑ հանգուցեալ առաջնորդ Տ. Սահակ եպս. Բագրեւանդեանի ժառանգորդները դիմում ըրած են Պատրիարքարան իրենց ինկած բաժինը պահանջելով տեղւոյն առաջնորդարանէն, ուր կ'մնան եղեր առաջնորդին ունեցած գոյքերն և դրամը։

ՊԱՎԱԹՈՒ Թաղ. Խորհուրդը վերակազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.— Տեսուչ՝ Աղաման Աւետիսեան, Կարապետ Միրիմանեան, Խաչիկ Զնտանեան, Հայկ Ճանիկեան, Յարութիւն Քէօքլեան, Սահակ Գրլճեան, Օհան Կոկանեան։

ՍԿԻՒԴԱՐ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ քահանաներէն Տ. Խորէն քհ. Փափազեան հանգուցեալ Տ. Արսէն քահանայի տեղ աւագերէց ընտրուեցաւ և իր հաստատութիւնը խնդրուեցաւ Պարիզքարանէն։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

13 Փետրվար 1905

Ֆրանս. 3% (Français)	99 70
Բէժի (Tab. Turcs)	361 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	89 65
Երկաթուղի (Lots Turcs)	130
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	596 —
Թրանսվաալ (Transvaal)	94 —

Կարդալ Մահմուտ Փաշա, Խ. ՖԷՍՃԵԱՆ դեղարանի Զկան իւղի ծանուցումը Դ. երեսը։

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՖԻՔԱԹ

Մէմուրիյը սրհիյէտէն իքինճի օրուան Հիւմայուն սիւվարի ծնունդը աւլայը թապիպի պինպաշը ըրի. Յակոբ էֆէնտիյէ պէյինճի ըրիսթիյէտէն Մէճիտի նշանը զիշանը ինանն պույրուլմուշ որը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆ.—Զինուորական ընդհանուր ծախքերու վերատեսուչ անուանուեցաւ Սպարապետի Դրան ընդհ. հաշուակալութեան առաջին ճիւղին նախագահ և զինուորական Հանգամեան Թղթակի անուանին վերատեսուչ առաջին ֆէրիզ Սատատատին փաշա, որ այդ առթիւ միւշիրութեան աստիճանին բարձրացաւ։

Լիլի մէջ օսմանեան հիւպատոսութիւն մը հաստատուեցաւ և պատուական հիւպատոս անուանուեցաւ առաջնակարգ վաճառական Մ. Թէլիքի Ֆրէմոն Մունքէ։

Ռոտոսդոյի կառավարիչ անուանուեցաւ Բարատիի կառավարիչ Էօմէր Ալի պէյ էֆէնտի։

Տրապզոնի նահանգին կեդրոնական առևտրական դատարանին նախագահ անուանուեցաւ Գասաթէմունիի և Տրապզոնի դատական քննիչի նախորդ օգնական Գէորգ Թիքրի էֆ.։ Իսկ իրեն նախորդը Մէյֆէտտին էֆ. Հալէպի վեր. առևտրական դատարանի նախագահ անուանուեցաւ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ականակուռ Իֆթիխարի բարձր պատուանշանը տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին մասնաւոր թիկնապահ Ֆէրիզ Մէհմէտ փաշայի։

Ա. Մէճիտիյէ՝ Թոքատի կառավարիչ ձէլալ պէյի։

Յրդ Մէճիտիյէ՝ Բումէլիի երեակ նահանգներուն ոստիկան զօրաց պաշտօնեայ հազարապետ Զիբօյանի և Լէոն Պիւրօ պէյերու։

Դրդ Օսմանիյէ՝ վաճառական Բեբրոէ էֆ. Տամատեանի, Թնդանօթարանի վարչո թեան մատուցած իր բարուք ծառայութեանց համար։

Դրդ Մէճիտիյէ՝ ճարտարապետ Անդրանիկ գալֆայի։

ԱՍՏԻՃ.Ն. — Սանիյլի աստիճան արուեցաւ Զիլէի գայմագամ Նէճմի պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ Հեռագրական և Թղթատարական Վարչութեան Օտար Թղթակցութեանց դիւանին քարտուղար Կոմիտաս էֆ.ի։

Բապիէի աստիճան՝ զինուորական շրջանակի հիւանդանոցին դեղագործ Ներսէն Միհրան էֆ.ի։

ՊԱՑՐԱՄԸ.—Պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ այսօր Արիքէ ըլալով, վաղը Զիլիճէէ 10, պիտի տօնուի Պայրամը։

ՆԵՐՔԻՆ ԴՈՐՏՈՅ Նախարար Վեհ. Մէմտուհ փաշա քանի օրէ իր ապարանքը կը մնայ հիւանդութեան պատճառաւ։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով, բարեհաճեցաւ սենեկապետ Ֆայիզ պէյը ղրկել և որպիսութիւնը հարցնել տալ Ն. Վեհութեան։

ԱՐԱԳԱՀՍՐՈՒԱՆ ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐԸ.—Գերմանիա յանձնարարուած արագահարուած թնդանօթներէն 12 հատը 19 մնուկ կազմածներու և գործիքներու հետ երէկ Պոլիս բերուեցան գերմանական «Շօզ» շոգենաւով և մասնաւոր մթերանոցը փոխադրուեցան։

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱՔՈՒՄԸ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն կենդանիներու արտաքսութիւնը վեց ամսուան համար արգիլուեցաւ Սուրիոյ, Հալէպի և Պէյրութի նահանգներէն և Երուսաղէմի գաւառէն։

ՊԱՐՍԻՑ ԴԵՍՊԱՆ Իշխան Միրզա Ռիզա Խանի մայրը մեռաւ Դաւրէժի մէջ։ Այս առթիւ դեսպանը ցաւակցական այցելութիւնները ընդունեց երէկ Բարձր. Մեծ—Եպարքոս Ֆէրիա փաշայի, անտառներու և հանքերու նախարար Մէլիմ Մէլհամէ փաշայի, Ֆրանսական և իտալական դեսպաններուն և ուրիշ անձնաւորութեանց։ Դեսպաններէն ոմանք ալ իրենց քառթերը ղրկած էին։ Երեք օր սուգի տարարողութիւններ պիտի կատարուին Վալիտէ խանին և դեսպանատան մէջ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Պուլկարիոյ Ֆերտինանտ իշխանը Պերլին գնաց և ընդունուեցաւ Վիլհէլմ կայսրէն։ Կայսրը Սեւ Արծիւ պատուանշանին Մեծ Խաչը նուիրեց իշխանին։

ԴՐՕՇՄԻ ՆՈՐ ՕՐԵՆՔԸ. —Դրոշմատուրքի կանոնագրին քննիչ յանձնաժողովը դրոշմաթուղթէ զերծ հրաչակեց ապրանք ղրկուած տեղէն տարուած մանիֆէսթոները և այն «լիսթա»-ները որոնք կը գործածուին մէկ կողմէ մանիֆէսթոները ցոյց տալով, միւս կողմէ ապրանքները փութով պարպելու կամ բեռցնելու համար։ Միայն մաքսատուններու ներկայացուելիք երկու օրինակ մանիֆէսթոները դրոշմաթուղթի ենթակայ պիտի ըլլան։ Նոր կանոնագրին 9րդ յօդուածին «Մանիֆէսթոները և բեռցուած ապրանքներու լիսթան» խօսքերը ջնջուելով անոր տեղ հետեւեալը պիտի դրուի.— «Մանիֆէսթոյի այն վաւերացեալ օրինակները ըստ օրինի պարտաւորիչ կերպով պէտք է մաքսատուններուն տալ, և որոնք թէ՛ վար կը դրուին և թէ եռ կը տրուին.»

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒԹԻՒՆ. — Գրած էինք թէ դատական բարեկարգութեան յանձնաժողովը փոխած էր Հուգուզի և Դատարաններու կազմակերպութեան օրէնքներուն երկու յօդուածները։ Ահա պարագաները այդ բարեփոխուած յօդուածներուն, որոնք կայս. Իրատէով վաւերացած են.—

Հուգուզի դատավարութեան օրէնքին 252րդ յօդուածը սապէս բարեփոխուած է։

«Վճռաբեկ ատեանին հուգուզի ճիւղին որոշումներ համար բողոք (թիրազը ալել հիւքմ) և վերատին դատավարութեան պահանջում (խատեի մուհաքքէքէ) ընդունելի չէ։ Միայն թէ քիչ մը վարը յիշուած պարագաներէն մէկը եթէ պատահի, դատ վարող երկու կողմերէն մէկը կրնայ, նոյն Ատեանին որոշումը իրեն հաղորդուելու թուականէն մինչեւ մէկ ամիս, իր բողոքները պարունակող աղերսագիր մը մատուցանելով կա՛մ ուղղակի Վճռաբեկ Ատեանին և կամ իր բնակավայրին դատարանին, տրուած որոշման ուղղութիւը խնդրել. սակայն պարտաւոր է կանխիկ 5 ոսկի վճարել, որպէս զի երբ իրաւունք չահի, իրեն վերադարձուի, իսկ հակառակ պարագային՝ այսինքն երբ բողոքները ընդունելի չդատուին ու խնդրագիրը մերժուի, նոյն գումարը ամբողջութեամբ իբրեւ հասոյթ արձանագրուի։ Եթէ եղած պահանջումը այն տեսակ պարագայի մը համար է թէ դատի իրրեւ հիմ ծառայող գրութեանց մէջ չընծու բան մը կայ և կամ խարդախութիւն մը գործուած է, վերը յիշուած պայմանաժամը կը սկսի այդ պարագաներուն հաստատութեան թուականէն։ Տրուած որոշումը ուղղելու համար ներկայացուած աղերսագրին և իրրեւ աւանդ թողուած գումարին՝ դատարանին յանձնուելու և արձանագրուելու թուականներն ալ սկիզբ կը նկատուին տրուած որոշումը ուղղելու մասին եղած պահանջումին։»

Դատարաններու կազմակերպութեան 8րդ յօդուածը սապէս բարեփոխուած է։

«Վճռաբեկ ատեանին աղերսագիրներու ճիւղին որոշումները կարդացուելով կը տրուին, որով դատ վարող երկու կողմերը չեն հրաւիրուիր ու անոնց յայտարարութիւնները չեն լսուիր։ Այդ որոշումներուն համար բողոք կամ վերատին դատավարութեան պահանջում չեն ընդունուիր. նաև Վճռաբեկ ատեանին միւս ճիւղերուն ալ դիմուելով բողոք չի կրնար տրուիլ։ Միայն թէ պատժական գործերու չվերաբերող և աղերսագրի մերժումի ու Վճռաբեկ ատեանին ներկայացուած վճռագրին հաստատման մասին տրուած որոշումներուն համար կարելի է բողոքել՝ որոշման ուղղութիւն խնդրուելով, սակայն այդ գործողութիւնը պէտք է կատարել Հուգուզի դատավարութեան օրէնքին 252րդ վերի) յօդուածին սահմանած պայմանաժամին ու տրամադրած պայմաններուն համաձայն. նաև երբ նոյն օրէնքին 253րդ յօդուածին մէջ նշանակուած չորս պատճառներէն մէկը գոյութիւն ունենայ։ Այդ կերպով անհատներու կողմէ եղած բողոքները կը քննուին և եթէ ընդունելի դատուին, նախորդ որոշումը կը բարեփոխի. իսկ հակառակ պարագային կը մերժուի։ Խնդրոյ մը համար եթէ կարծիքները բաժնուին, այդ պարագային վճռաբեկ ատեանին բոլոր ճիւղերը համագումար նիստի մը մէջ կուտան հարկ եղած որոշումը։»

ԱՆԱՏՈԼԻԻ Երկաթուղիի Ընկերութիւնը որոշեց ճեպընթաց կառախումբեր բանեցնել Հայտար Փաշա—Էսկիշէհիր և Էնկիւրի—Գոնիա գիծերուն վրայ։ որպէս զի թէ՛ ուղեւորներու և թէ ապրանքներու փոխադրութիւնը աւելի յուսալի ընդարձակ պայմաններու մէջ կատարուին։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն Եւմատական նախարարութիւնը սկսած է մէյ-մէկ ամսաթոշակ վճարել պետական բոլոր պաշտօնեաներուն։

ԾԽԱՆՈՍԻ Ռիֆիին Վարչական Խորհուրդը նկատելով որ Պոլսոյ տեսչութեան հասոյթները Բէժիի ընդհանուր հասոյթներուն մէկ երրորդէն աւելին կը բռնեն, առանձին Վարչութեան մը վերածեց զայն, անջատ կեդրոնական Վարչութենէն։ Պոլսոյ այս տեսչութեան վարիչ կարգուեցան ընդհանրական քննիչ Հապիպ Մէլհամէ էֆ. պատուրակի անունով։ ՄօՖիքքոտ կ'ըսէ թէ Պոլսոյ նոր անօրէնութիւնը ծխախոտին որակը պիտի բարձրացնէ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՔԱՐԻՒՂԵՐԸ.—Մինչեւ գետի մէջ երեւան հանուած քարիւղի հորերուն մասին քննութիւններ կատարելու համար Յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Պաղատի երկաթուղիին Վարչութեան կողմէ։

ՈՂԽԱՐԻ ՏՈՒՐՔԻՆ

ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

Ոչխարահամարի, ոչխարի տուրքի գանձման և քննութեան համար պատրաստուած է նոր կանոնագիր մը որ վաւերացած է կայս. Իրատէով։ Այս կանոնագիրը հրատարակուած ըլլալով, մաս մաս կը թարգմանենք զայն.—

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ.—Ոչխարահամար եւ քննութիւն.

Յօդուած 1.—Իւրաքանչիւր գաւառակի գիւղերը իրենց դիրքին, պարագային և ոչխարներու քանակութեան համաձայն. պէտք եղածին չափ մասերու բաժնելով անոնց ոչխարահամարը պիտի կատարեն հարկահաւաքները։

Յօդ. 2. — Պէրութի, Պաղատի, Ատանայի, Հալէպի, Տիարպէքիրի, Սուրիոյ, Մուսուլի ու Պասրայի նահանգաց և Երուսաղէմի ու Զորի գաւառաց մէջ ոչխարահամար կ'սկսի փետր. 1ին. Էրզրումի, Սըվազի, Վանայ, Խարբերդի ու Պիթլիսի նահանգաց մէջ ապրիլ 1ին. իսկ միւս նահանգաց մէջ ալ մարտ 1ին։ Եւ որպէս զի ոչխարահամարի ձեռնարկուելի ամէն տարի որոշ ժամանակին, պէտք է որ գաւառակներու Իտարէի Ժողովներուն կ ղմէ կանխաւ պէտք եղածին չափ հեծեալ ու հետեւակ հաւաքիչներ կարգուին։

3.—Ամէն տեղ ոչխարահամարի և քննութեան գործողութիւնները միշտ պիտի քննուին հարկահաւաքիչներու քննիչներէն՝ ոչխարահամարի ն սկսելէն մինչև մէկ ամիս չորոշուած ժամանակներու մէջ։ Գաւառակին գայմագամը պիտի հսկէ թէ հարկահաւաքները եւ անոնց քննիչները ոչխարահամարը եւ քննութիւնները պէտք եղածին պէս կը կատարեն թէ ոչ։ Գայմագամը հարկ եղած տեղերը անձամբ երթալով քննութիւն պիտի կատարէ։

4.—Գաւառակներու մալ միւտիրները հետամուտ պիտի ըլլան որ։ Ոչխարահամարը ու քննութիւնները ժամանակին ու կանոնաւոր կատարուին, եթէ յապաղում մը կամ անկանոնութիւն տեսնեն խնդիրը հատատելով, թերացող հաւաքիչներուն և քննիչներուն նկատմամբ թէ՛ այս Հրահանգին և թէ հաւաքիչներու կանոնագրին տրամադրած պատիժները գործադրելու նպատակով հարկ եղածը պիտի ընեն։ Եթէ պէտք ըլլայ՝ խնդիրը պիտի տեղեկագրեն գաւառակին գայմագամին, եթէ գործնական արդիւնք մը ձեռք չբերուի, իմաց պիտի տան իրենցմէ աւելի վեր եղած ելմտական պաշտօնեային։ Գաւառն ալ իսկոյն խնդիրը նկատողութեան առնելով հարկ եղածը ի գործ դնէ։

5.—Եթէ ժամանաւոր պատճառներով հարկ ըլլայ նահանգին գաւառը և գաւառէն գաւառակը յատուկ պաշտօնեայ մը ղրկել, նոյն նահանգին կամ գաւառին թղակաւոր առաջնակարգ պաշտօնեաներէն մէկը, Իտարէի ժողովին որոշմամբ, պիտի ղրկուի՝ ոչխարահամարի գործողութեանց կանոնաւորապէս կատարման վրայ հսկելու և երբ հարկ ըլլայ, գաւառակներու ու գիւղերը երթալու համար։ Այդ պաշտօնեան, Տասնորդի կանոնագրին 48րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, ճամբու ծախք պիտի ստանայ։

6. — Ոչխարահամարի գործողութեանց բարեկարգութիւնը պահպանելու համար պէտք եղած թիւով ոստիկան—զինուորներ պիտի ընկերանան հաւաքիչներուն, նաև հաւաքիչի քննիչներուն, եթէ հարկ ը.լայ։

(Շարունակելի)

Վիլլան չօքոլան գնեցէք ու կարդացէք Դ. երեսի ծանուցումը

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 31 Յունվար երկուշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ձերմակ Առաջին օխան	37½-38	փարա
» երկրորդ »	36½	»
Մախլութ »	34-35	»
Զավտարը »	32-33	»
Սէրթ առաջին, օխան	34—34½	փր.
» միջին տեսակ	32-33	»

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քըրտա Ա. պարկը 70-71 ղ.
» » Բ. » 68-69 »

Այսօր ժամանեց 500 պարկ Ռուսական, 500 պարկ Մարսիլիա։

ԹԵՓ

Օխան 19 փարա։

ԳԱՐԻ

Բէյսանէնէ 12—12¼ ղրշ. գրիւը
Մերսին և Ռումէլի 11—11½ »

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն Հեռագրական Գործակալութենից կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԲԱՐԻԶ, 13 Փետրուար.—Սա զրոյցը կը կրկնուի և կ'ընդհանրանայ թէ Ռուս կառավարութիւնը այժմ կը քննէ հաւանական պայմանները Մանչուրիոյ մէջ զինադադարի մը, ճաքռի հետ հաշտութիւն կնքելու բանակցութեանց սկսելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լոնտոնի Ռուս դեսպան կոմս Պէնքէնտորֆ Բեդերսպուրկէ դառնալով Անգլիոյ թագաւորին յանձնեց Զարին մէկ ինքնագիր նամակը։

ԲԱՐԻԶ.—Մուքդէնի առջեւ Ռուս հրետանին մեծ վնասներ կը պատճառէ ճաքոնցիներուն, որոնց պիտի ստիպէ որ առաջ յարձակման սկսելու։

—Բեդերսպուրկէ կը հեռագրեն թէ Զարը բացարձակապէս որոշած է Զօր. Քուրոքադքինը պահել Ռուս զորաց վերին հրամատարութեան մէջ։

Ի ՆԶՊԷՍ

ՊԷՏՔ Է ՄԱՔՐԵԼ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐԸ

Յայտնի է որ անձրեւոտ օդին հովանոցները կը ցեխոտին եւ կ'աղտոտին։ Շատեր բանթալոն կամ հագուստ մաքրելու պէս խղճանակ կը քսեն հովանոցին կերպասին թելերը ջնջելու համար։ Սխալ միջոց մը է այս եւ վնասակար։ Երբ ցեխոտի հովանոցնիդ, պէտք է նախ եղունգով նրբօրէն ցեխին թանձր մասը քերել և ապա քազմիրի կամ չուխայի կտորով մը չփել չոր չոր։

Այսպէսով կը մաքրուի և եթէ քիչ մըն ալ բիծի հետք մնայ իսկ, այն ալ անձրեւին տակ կ'անհետանայ։

Խոզանակել հովանոցին կերպասը, պարզապէս խարտոցել կը նշանակէ զայն որ կը մաշի բնականաբար և ժամանակէն առաջ ծակ ծակ կ'ըլլայ։ Ուրիշ բան է սակայն եթէ հովանոցը ...Զալաթիոյ հռչակաւոր հովանոցավաճառէն գնուած ըլլայ. զի

Էն պարզ հովանոցներն անգամ Մինրդատ Հայկազնին.— Չեն աւրուիր, չեն հինար եթէ տարիներ անգամ անցնին. — Եւ շատ ժան կը ծախէ ինայիր շատու շատի.— Որովհետեւ ինքզինքի գործաւորներուն հետ կ'աշխատի։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՉԵԼԱՔԻՆՑ ՍԱՀՄԱՆԸ

31,13 Փետրվար 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑՆԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	97 04
Ամէնէն բարձր գինը	97 08½
» վար գինը	97.01

ՐՈՒՄԷԼԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	127 12½
Եղէկուան բարձր գինը	127 25
» վար »	127 12½
Բէյսի Ֆոնտէ էմբրանչէն Ա	300.
» » » Բ	268.75
Բարաք	520.
Պանք Նաս. կրէս.	427.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	6.30
Բէյսի պարտեթուղթ Ֆրանք	385.—
Անատոլ. երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	12 02
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.05

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղ.էն	ղ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.14
Անգլիական ոսկի	110.—
Ֆրանսական ոսկի	87.20
Բրիմից	51.04
Նոր մէճիտիք	103.20
Բոլ	90.—
Բուպլի թղթադրամ	8.65
Լոնտոն 3 ամիս	111.12½
Բարիզ »	22.65

ՊԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

13 Փետրվար 1905

Ֆրանս. 3% (Français)	99 70
Բէյսի (Tab. Turcs)	361 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	89 65
Երկաթուղի (Lots Turcs)	130
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	596 —
Թրանսվաալ (Transvaal)	94 —

Կարդալ Մահմուտ Փաշա, Խ. ՖԷՍՃԵԱՆ դեղարանի Զկան իւղի ծանուցումը Դ. երեսը։

կոցածիս չափ հակցուցի անոնց խընդիրը.— վանդի այն տեսն սպաներէ. նը ազէկ չէի կրնար խօսիլ։ Զինուորները համակրութեամբ լսեցին տառապանքներուս պատմութիւնը և խնամեցին զիս։

Ճշմարիտ յոգեթափակ մը եղաւ մուքս ի Բարմէն. Բիս Նէկրոյի վրայ Սպանիացիներուն չինած բերդաքաղաքը։ Ուրախութենէն։ խենդ կարած էի։ Կը խնդայի, կուլայի, կը զառանցէի։ Ամիս մը քշեց մինչեւ որ բոլորովին ինքզինքս գտայ զրկումներէս ու տառապանքներէս, որոնց ենթարկուած էի անքան երկար տեսն։ Բարմէնի կառավարիչը, որ չատ հմակրած էր ինձի, հաւանեցաւ փոքրիկ չգենաւով մը ղրկել զիս Պուէնոս Այրէս, ուրկէ Ֆրանսա պիտի դառնայի, որովհետեւ՝ զգուած էի տաղնապալից ճամբորդութիւններէն։ Բայց Ֆրանսան տեսնելու բախտին պիտի չարժանանայի, և ամբողջ հինգ տարիներ արկածալից թափառութիւններ պիտի ունենայի աշխարհի ամէն երկիրներուն մէջ,— Հօրն հրուանդանէն Հրաբոլնի ծովածոցը, Զիլեստանէն Ոկէանիա, Հնդկաստանէն Սրիցպերկ։

Երբ Պուէնոս Այրէս հասայ, անմիջապէս ֆրանսական հիւպատոսին ներկայանալով, միջոց խնդրեցի Ֆրանսա դառնալու։ Հիւպատոսը նախ ըսաւ որ պատրաստ չգենաս չկայ, բայց աւելցուց որ հոգ չընեմ, որովհետեւ ընտանիքս ինձմէ լուր առած չըլլալով և վախնալով որ դրամական նեղութիւն ունիմ, օտար երկիրներու ֆրանսական հիւպատոսներուն գրած էր որ ուղարկուս չափ դրամ տան ինձի։ Ի վերջոյ ըսաւ որ 25 հազար ֆր.ի գումար մը կը դնէ տրամադրութեանս տակ։ Շնորհակալ եղայ և միայն 300 ֆր. առի, որպէս զի մինչեւ նաւ նստելու տտեն ծախսեմ։

Բանի մը տիս անցաւ և այս միջոցին բարեկամներ չահեցայ Պուէնոս Այրէսեան լուսագոյն ընկերութենէն և սպաներէս կատարելագործեցի։ Հիւպատոսը քանիցս աղնուաբար իմացուց ինձի որ կընայի Ֆրանսա մեկնիլ, բայց տէն անգամ, ուէ է պատրաստ կով կը մերժէի, չկրնալով առ յուսա բաժնուիլ այն երկրէն ուր այնչափ տառապած էի, և այս տառապանքները համակրական կապով մը միացուցած էին զիս անոր։ Մարդ մը երբ մեծապարտ լեռներուն բանտարկեղութիւնը վարելած է և կայս անտառներուն խնկահոտ բոյրը ըմբշխնած, գաղանի սարսափ մը կ'զգայ դառնալու գաղափարի մէջ։ Աւելի ուղիղ կը սեպէի նորէն անապատին մէջ նստիլ, անհամար վտանգներու և դիկուններու դիմագրաւել քան թէ Ֆրանսա դառնալ և խոսի պէս կեանք մը անցնել հոն։

Օր մը փոխանակ նաւ նստելու և Ֆրանսա դառնալու, գացի հիւպատոսին յայտնեցի դիտաւորութիւնս։ Հիւպատոսը ա՛չ հաւանութիւն տուաւ ոչ մերժեց, միայն գլուխը երերցուց ոչխուր ժպիտով մը, ուզած սասկ տուաւ, ձեռքս սեղմեց և այլ ևս անդամ մը ալ չտեսայ զայն։

Զ.րս օր նաւը, պատուական ձիու մը վրայ հեծած, հնդիկ առաջնորդի մը հետ մեկնեցայ Պուէնոս Այրէսէն, ցամաքի համբով Պրազիլիա երթալու համար։

Ինչ պիտի ընէի Պրազիլիոյ մէջ։ —Ե՛ս ալ չէի գիտեր։ Յանգանիլիոյ անակնկալներու կարօտը կը քաշէի որ անդիմադրելի կերպով առաջ կը մղէր զիս և պատճառ եղաւ որ քանի տարի իմ քայլերուս հետքերը դրոշմեմ կայս անապատներու մէջ անօրինակ և անաճման հեշտութիւններ ու անողոքմ վիշտեր ճաշակելով։ Բայց իմ կեանքիս և զգացումներուս պատմութիւնը չէ որ պիտի ընեմ, այլ ճշմարիտ ու տարօրինակ իրողութիւններու վրայ պիտի խօսիմ։

Ուրեմն, Պուէնոս Այրէսէ մեկնելէս չորս ամիս եռաքը Ուրուկուէյ հասայ, որուն երկու եղերքին վրայ ալլազան ծառեր կան։ Տունկեր, ծաղիկներ ամէն կողմէ իրարու կը խառնուին, կ'ընդելուզուին, բազմազունակ ծաղիկներու գալարուէտ կամար մը յօրինելով և կը բարձրանան մինչեւ ծառերուն կատարը։ Այս հիանալի տեսարանը տարօրինակ հակադրութիւն մը կը կազմէ խոսաւէտ մեծ դաշտերուն հետ որոնք ալ ու ձախ կը տարածուին մինչեւ հորիզոնը և մարդուս յոգնած աչքին առջեւ կը պատկերացնեն արեւին հուր ճառագայթներէն խանձած խոտերու հեծութիւն մը։ Հոս հոն կը նշմարուին ծառախիտ, գալարոտ ըլլակներ։ Ցոգնած ըլլալով, հարկ եղաւ ջուրին մէջէն քալել, չոր տեղ մը գտնելու համար։

Կուարանին զոր իրը առաջնորդ առած էի, քանի մը օրէ ի վեր կարծես թէ ակամայ կը հնազանդէր ինծի։ Տըխուր երեւոյթ մը ունէր և չատ անգամ կիսատ բառերով կը պատասխաներ հարցումներուս։ Առաջնորդիս մաքի այս տարամադրութիւնը հոգ կը պատճառէր ինծի, որովհետեւ Հնդիկներու նկարագիրը գիտնալով կը վախնայի որ չարութիւն մը չխորհի ինծի դէմ։ Ուսաի, իր վրայ կատարուած փոփոխութիւնը չտեսնելու զարնելով, գգուչութիւններ ձեռք առի։ Առաջնորդս մեծ գործունէութեամբ սկսաւ չոր փայտ ժողվել կրակ չինելու և մեր համեստ ընթրիքը պատրաստելու համար։ Ճաշերնիս ընելէ ետքը, վերմակներու մէջ փաթթուեցանք ու հանգիստ ըրինք։

Կէս գիշերին ընդոստ արթնցայ աղմուկէ մը որուն ի՛նչ ըլլալը չկրցա հասկնալ նախապէս։ Իսկոյն հրազենս առի և չորս կողմս նայեցայ։ Մինակ էի։ Առաջնորդս անյայտ եղած էր, և ձիուն սրաբլաս վազքն էր որ արթնցուցած էր զիս։ Գիշերը մուս մութ էր և կրակը մարած։ Ի լրումն դժբախտութեան կեցած տեղս ալ ջուրով կ'ողողուէր, որովհետեւ գետին մակընթացութիւնը չացած էր արագ արագ։

(Շարունակելի)

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ՕՍՄ. ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԻՄՆՈՒՄԱԾ ԿԱՅՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵՆՆ ԱՐՏՕՆՈՒԹԵԱՄԲ ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹԵՐ

Այս ընկերութիւնը հրապարակ հանած է սիկառի թուղթեր, որոնց կողքերը կը կրեն Բուժէլիի պարապարիզի մը թիւը։ Նոյն երկաթուղիներուն վիճակաւորութեան մէջ չգտնող թիւերը ունեցողները հետեւեալ պարգեւները պիտի առնան.

1	պարգեւ	10,000	ղրշ.	որ պիտի	արուի	մեծ	պարգեւը	չգտնող	թիւին	
1	»	1,000	»	»	»	»	2րդ	»	»	»
2	»	500	»	»	»	»	3րդ	»	»	2 թիւերու
6	»	200	»	»	»	»	4րդ	»	»	6 »
12	»	100	»	»	»	»	5րդ	»	»	12 »
28	»	50	»	»	»	»	6րդ	»	»	28 »
850	»	10	»	»	»	»	ասօրթի	»	»	900 »

Ուշադրութիւն !!! ամէն պարգեւատար սիկառի թուղթի վրայ նշանակուած է մէկ թիւ և քանիներդ վիճակահանութեան համար արժէք ունենալը։

Վիեննայի կայս. և արքայական արհեստագիտական բարձրագոյն վարժարանին տարբերութիւնը երեւան հանած է թէ այս սիկառի թուղթերը ամէն հակառողջիկ նիւթերէ զերծ են։

Գինեցէ պարզեւատար սիկառի թուղթերը հոսդ 10 փարա

Պարգեւները վիճակահանութենէն անմիջապէս ետք պիտի վճարուին Պոլսոյ և Սելանիկի մէջ՝ Սելանիկի Պանքային և Իզմիրի մէջ ընկերութեան ընդհանուր գործակալ Անասթասուլա Եղարցմէ։ Նաեւ ուրիշ գլխաւոր քաղաքներու մէջ էյկերութեան գործակալներէն։ Առաջին պարգեւը միայն Պոլսոյ, Սելանիկի և Իզմիրի մէջ պիտի վճարուի։

Պարգեւատար թուղթերուն Պոլսոյ միակ կեդրոնատեղին է Պոլիս Զիլէք ագայ Ալթը Բարմաքեան խան և Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, թիւ 25, Տեարք ՄՕՏԻԱՆՕ, ՇԱՌԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՐԶՊԱՆԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԺ. - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Կը բուժէ սկսեալի ամէն տեսակ ցաւեր և լինաերու հիւանդութիւններ։ Ամերիկեան դրութեամբ, և կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ փոքր սկռաները կը լեցնէ՝ երկար տարիներ առանց ցաւի դիմանալու պայմանաւ։

Ոսկիի և քառչուի վրայ նուրբ և դիմացկուն արհեստական սկռաներ կը պատրաստէ, բնականին ճիշտ նման։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Բերա, Մեծ Փողոց, Պէօյիւք Փարմաք-Գարու, Փէքմէզ Օղլու աքառթրման թիւ 3։

Երեքշաբթի և Ուրբաթ օրերը աղքատները ծրի կը դարմանուին։ 1—10

ԹԱՔԹԱՊՐՈՒՆԵԱՆ ԹԷՐՋԻՅԱԿՈՒ

Մահմուտ Բաշատա Մանասթիր խանը 32 նօմէրօթիլ մուրաքքամ օտատա արմարլամա էլպիսէ իլէ մէշղուլ օլուպ՝ վագթին կիտիլիսէ մուվաֆֆրգ սուրէթ թէ պիլիւէր էլպիսէ եարտարը կեպի, պայլըճա տիւրլու էլպիսէլերի վէ տարը քուսաիմլերի սէզ վէրտիկի կիւն վէ սաաթտա սէպաթ իլէ հազրը իտէր։ Թիւճարան եազըճըլարը իլէ վէ սարը ատամլարընա հաֆթալըգ իլէ տարի էլպիսէ եարար. պու խուսուս թէյրիֆ իսէհէք զէվաթըն մութլագ սուրէթաէ հօշնուտիւէթինի մուհիպ օլաճաղընատան իլանը մէղքիւրէ իպթիտար օլունմուշ տար։ 50—15

ԼՈՒՍԱՆՆԱՐԱՁԱՏՈՒՆ "ՉԱՄԼԸՃԱ„
ՄԻԱԿ ՎԱՐԻՋ ԲԱՔԻՐՈՐ ԶՐԱՔԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԱՇԵԿԵՐՏ ԴԻՊԻՒՄԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1894ԻՆ

Տասը տարիներէ ի վեր հաստատուած ըլլալով Սկիւտար Տիմանտարօր փողոց, ամէնէն դժուարահաճներն անգամ գոհացուցած է։ Կը նկարէ ամէն տեսակ սկռանեսիսքման, բլաքին եւ ա՝ նա ռամպուան լուսանկարներ։

Իր ազնիւ յանախորդներուն գոհունակութիւն պատճառելու համար, կը նուիրէ գունաւոր մէկ լուսանկար անոնց՝ որ մէկ տուգինա լուսանկարել կուտան։ 8

Հ. ՏԻՐԱՏՈՒՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼՈՒՍԱՆՆԱՐԱՁԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔԻՑ

ՄԵՆ ՄԹԵՐՔ ԼԻԻՄԻԷՐ, ԺՈՒԿԱԼ ԵՒ ԿԱՖ ԲԼԱՔՆԵՐՈՒ ՄԻՇՏ ԱՄԵՆԱԹԱՐՄ

ՀՈՒՍ ՀԱՒԱՔԱԾՈՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԽԱՒԱՔԱՐՏԵՐՈՒՆ, ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴԵՂԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒՆ

Կեդրոնատեղի Շ ԷՆՏ ԱԸՆ հոյակաւոր տան ակռաներու եւ խուչչուներու, ինչպէս նաեւ ատամնաբուժական ամէն տեսակ պէտքերու։ 17—39

ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ
ՎԻԼԼԱՐԻ ԾՈՔՈԼԱՆ

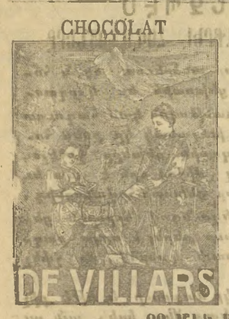

ԱՆԱՐԱՏ ԿԱԹՈՎ, ՋՈՒՏ ԲԱՔԱՈՎ ԵՒ ԱՆԽԱՌՆԱԿ

Ֆրէպոյ կի (Զուիցերիա) քաղաքապետութենէն ընտրուած բժշկական մասնախաւսնի մը հսկողութեան ներքեւ պատրաստուած է։

Ամէն անոնք որ այն «Վիլլար» անուն գործարանին կ'ուշադրեն, նոյնպէս կ'ուզեն վճռել զոյն չօքոլան տակաւին չեն կերած, պիտի չկրնան ըսել թէ կերած են լաւագոյնն ու համեղը։

ՈՉ ՄԷԿ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐՆԱՑ ՀԱՒԱՍԱՐԵԼ

ՎԻԼԼԱՐԻ ՇՈՔՕԼԱՅԻՆ

Կը ծախուի ամէն տեղ, ի մասնաւորի կը զսնուի հետեւեալ տեղերը

Տեարք Թագաթլեանի Բաթիսքրին, Բերա, Տողրուեալ թիւ 290, Մ. Ժ. Բաթիի վաճառատունը, և Թրամվայ ճառատի Գէքքար փողոցի անկիւնը Անուշաճան Մօսէռն, Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի Բաշա խանի մէջ հանրածանօթ մասուլլէպիճի Հաճի Ռէճէպ աղայի քով, կամուրջին վրայ, Վոսփորի չորեքնեասներ կողմը, Ծխավաճառ Աբրահամի էֆենտիի խանութը, Պոլիս Եէնի Ճամի Զեաղիմ պէյի դեղօրէից վաճառատունը, Մերքէզի Թրամվայ ճառատի Բէօրսիւլի խանին անկիւնը մեծ նպարավաճառատունը, Գոտարգիւղ Տեար Տրդատ Իրիգորեանի (օղային կազի ընկերութեան դէմ) դեղօրէից վաճառատունը, եւ Գուզլունճուգ Իսկէլէ ճառատի Մ. Սիլվէսթրօնի դեղատունը եւայլն։

Կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս Ծնեցգեան խան

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆ է

Mr. C. FROHLICH, Vitalis han, Galata Constantinople

2—20

Լ'ՈՒՆԻՈՆ
ԵԱՆԿԸՆԿ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻԶՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ
1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷՍԻՍ ԳԼԼԷՆՄԸՇ

Մարքազի բասարխի — Բարիզա, Վանսօտ մէյսանընցա 9 նիւմէրօլը տպիրէի խուսուսպիրճեան

ՀԱՅՐ ՏԻՒՊԷՆԻ	ԷՕՄՐԻՆ ՏԻՒՊԷՆԻ
Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 119,000,000 ֆր.	Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,500,000 ֆր.
1903ին Բանսիլաթը 25,000,000 »	1903 բրիմ Թանսիլաթը 12,000,000 »
Թէպաիէ օրտինան զիյան 284,000,000 »	Թէպաիէ օլունան զիյան 130,000,000 »
Սիկուրթայլէ էմլաքին գրսմէթի 92 միլիառ։	Սիկուրթատալանէօմիւր 278,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ՊՈՒՐ ՇԻՐԻՒԷ կանէֆ միւսարա չէրուիֆ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գալա իտէր ԷՕՄՐԻՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ չիւպէսի տախի միւսթէֆէիթ սուրէթաէ վէ խուսուսի էէվէն ֆիրթալարա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐԻՒԻԹԻՆ ՊԱՆԴԱՍԸ՝ «Օսմանլը Պանքասը» տրր. Թիւրքիա վէ Մէմալէքը Շարգիյէ իչէն միւտիրիյէթը ուսումիյէ — Սթամպուլատա, Սուլթան Համամընատա, Քաթրրճը Սոլլու Բասաժը

Միւտիրի ուսումիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԻԱՆ

Միւտիր մուսաֆիճի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Ղալաթատա այրուճա պիր Շիւպէսի օլտուղը կիպի՝ Մէմալիքը Մահրուսէնին հէր թարաֆընատա տախի խուսուսի ժամանալարը վար տրր։ 50—12

ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ ՊԼԷՋ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

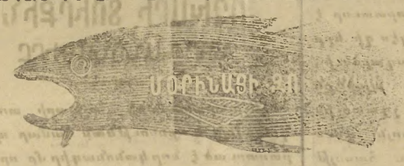

ԴԻՄԵԼ ԽԱԶԻԿ ՖԷՄՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա Պազի, «պօղոյտանիին դէմ թիւ 261

Դեղարանս նկատելով որ Պոլսոյ կարեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելուն առթիւ, Մօրինայի ձկան իւղի մասին եղած խնդրանքները հեզնեալ չատցած է, ասոնց խնդրանքներուն և մասնաւորի Աղնիւ յանախորդաց գոհացում մը տալու և փոքր ինչ ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, ուրախ եմ այս անգամ յայտարարելու թէ՝ մասնաւոր յանձնարարութեան մը համաձայն բերել տուած բլլալով Բէթէր-Մոլլէրի Մօրենայի ձկան իւղին առաջին տեսակը, ԱՌԱՆՑ ՀՈՏԻ կը ծախուի Դեղարանս՝ թէ՝ մասնաւոր չիւրու մէջ և թէ քաջով, ամէնէն փոփկակազմ ստամոքսի համար իսկ խիստ ախորժելի բլլալով, թէ՝ մեծերու և թէ՝ պզտիկ զգոյշ աղայոց։ Ուստի ամէն անոնք՝ որոնք կը փափաքին խմել թէ՝ ածան և թէ առանց հոտի զուտ և անխարդախ ձկան իւղ, թող հաճին դիմել դեղարանս, գէթ մէկ անգամ՝ ստանալու փորձով մը տարբերելու մեր խօսքերուն ճշդութիւնը։

Դեղարանս այս առթիւ եւս նկատելով որ քիչ ժամանակուան մէջ պատիւը ունեցաւ իրապէս գնահատելի արդյոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով պէտքը կը զգայ իր ուղղութիւնը և նպատակը կրկին ներկայացնել հանրութեան։

ՆՊԱՏԱԿ.— Գոհ ձգել յաճախորդները միշտ՝ դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշդապահ պատրաստութեամբ, գներու չափաւորութեամբ և որուհետեւ խղճամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.— Մաքրութիւն, ապահովութիւն և պարկեշտութիւն դեղարանիս սկզբունք եղած են միշտ։

Եւրոպական տան մը հետ ալ բանակցած բլլալով, ամէն շաբթու Զուիցերիական թարմ պատուաստի թիւտեր (ասը գայէմի) կը հասնին բօսթայով։

Ցիչենք նաև ամէն օր Դեղարան յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն մասնաւորապէս ծանօթ Բժիշկ ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԻ Էֆ.՝ որ ամէն Գշ. Եշ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանիս մասնաւոր դարմանարանը։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԴԻՇԵՐԱՑԷՆ ՍՊԱՍ 50—31

ՀԱԶԱՑՈՂՆԵՐՈՒ
ՀԱԳԴԷՋԻ ԵՒ ԷՖԷՐԻՄԻ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

Եւրոպայէն ներածուած խայծղանի ջուրերուն ամէնէն նախամեծարը, այս խայծղանը, որ Ցունատանի Արուեստից Ցուցահանդէսէն արժանի ճանչցանի արժանացած է։ Անուշահամ է և բնաւ ստամոքը չխանգարեր։ Օմանեան երեւելի բժիշկներու գնահատման արժանացած է, և մասնաւորապէս յանձնարարուած է հանգուցեալ Տոքթ. Խորասանեան էֆէնտիէ։ Այս խայծղանը եթէ սուրճի դգալով մը խմուելիք ջուրին խառնուելով խմուի, ամէն կարգի տարափոխիկ հիւանդութեանց դէմ կը պաշտպանէ մարդը։

Արագապէս կը բուժէ հազը, հարբուխը, կուրծքի իլուածքները, պռանչիքը, դժուարաշնչութիւնը, թոքախտի սկզբնաւորութիւնը, մորթի հիւանդութիւնները և ծննդական գործարաններու անհանգստութիւնը։

Կը ծախուի Մայրաքաղաքիս ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ Կ. Պոլսոյ համար գինն է 5 դահեկան։ 5—50

Ա. ՏԻՐԱՏՈՒՐ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼՈՒՍԱՆՆԱՐԱՁԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔԻՑ

ՄԵՆ ՄԹԵՐՔ ԼԻԻՄԻԷՐ, ԺՈՒԿԱԼ ԵՒ ԿԱՖ ԲԼԱՔՆԵՐՈՒ ՄԻՇՏ ԱՄԵՆԱԹԱՐՄ

ՀՈՒՍ ՀԱՒԱՔԱԾՈՑ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԽԱՒԱՔԱՐՏԵՐՈՒՆ, ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴԵՂԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒՆ

Կեդրոնատեղի Շ ԷՆՏ ԱԸՆ հոյակաւոր տան ակռաներու եւ խուչչուներու, ինչպէս նաեւ ատամնաբուժական ամէն տեսակ պէտքերու։ 17—39

ԳՕՏԻԱՆ ԵԼԳԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ
Դ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ Վ.Է ՇԻՒՐԷԲԵԱՍԸ

Իսքանտրոլ, Սուլթան Համամընատա Թոփխանէ խանը բէհմիլ 2° գաբքնատա

Էլպիսէ մաղազալարը միչանընատա էվմատ է՝ էսկի վէ էն զիյատ քէսպի էմիրլէթ իթմիլ օլան վէ 1871 սէնէսինատ Թէէսիս օլունան Դ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ պէօյիւք էլպիսէ սէբօղիթասը, էսկի նամ ու իւնվանընը վէ մէքանընը ասլա թէպտիլ իթմէմիքաէն մատատ, սահիպ վէ միւեսսիսի պու սէֆա պիր դաթ տանա ինզիպատ վէ թէքէմմիւլէ պէղլի զարէթ իտէրէք, Թոփխանէ խանը, ումում իքինճի գաթքը քէնտուսինէ հատ վէ Ղալաղաբսը Թէվֆիսիւ Էլէմիզ տիր։

1։ Օրատատ մէվճուտ էլպիսէլէրին ան մատատ գումաշ վէ պիչիմլէրինի,

2. Գումաշլարը մէթանէթ վէ զէրաֆէթնի,

3. Ֆիյթալարն զայէթ միւթէմիլ, վէ էլվէրիշլի օլմասընը։

Բէյիւան կէօրէն միւհիթէրէմ միւշթերիլէրին մէղքիր մաղազալարընմզատան այրըլմայաճակլարընա գավիլէն էմինիզ։

Մէղքիր մաղազատա էօյլիւ իւզէրինէ ատ էլպիսէ եարըլմագատա տրր։

ՖԻՅԱԹ ՄԱԳԹՈՒ
ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԷԷՐԻ ՏԷ ԱԶԸԳ ՏՐՐ 10 50

ԶԱՆՔԱՇԵԹԻՒ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

	Սգերլիկ
Դրամագլուխ	12,000,000
Տարեկան հասոյթ	3,986,000

Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ

Որ այժմ ձուլուած է ԴՈՒԶԼ ապահովագրական Ընկերութեան հետ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ, — քարաշէն և փայտաշէն կալուածներ, առեւտրական թուղթեր, ապրանքներ, եւն. եւն.։

Լանքաշիր միչտ նշանաւոր եղած է ամէն կողմանէ արագ և արդար կերպով կարգադրելուն համար։

Իր դրամագլուխի՝ 12,000,000 անգլ. ոսկիի բարձր թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ, թիւ 1' ՆՕՐԹ ՃՕՆ ՍԹՐԻԹ
ԼՈՆՏՈՆ, 28' ԼՕՄԲԱՐՏ ՍԹՐԻԹ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՊՕՆՏ ՍԻԼՎԷՐ ԵՒ ԸԿՆ.
Նո. 4 և 5 Փիւլիք Թիւնէլ խան
Դեր.-Գործակալ Էֆիրճեի
ՄԱԳՍՈՒՏ Ճ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Ուրիշ դեր գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ 50—35

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼԸՂԸՆԸՆ
ԲԷՏԱՎԻԻ ԳԱԲԻՍ

Տօգթօր Էվլանպուրի Էվրօբատա իբրա իթարկի սան սէյեատնաթնատա Թարսանա եէնի մուվաֆֆաղըլէթլէր էլտէ էմիմ օլմազլա մուսմիլէկ տախիլէն միւեէր վէ պէտարէլերի իզնամ իտէնէք աղը իլանլար վէրմէքսիզին պիր հաֆթա զարֆընատա պէլ սօղուգլուղընը գարիէն Թէտավի իտէր. Թէրքատիւա իսէնլէրէն իւճրէթը Թէտավի խատթալրգ քեմիրլէն մունաֆի օլասագատա սօնրա ալրնրը։

Ղայէթ եէնի վէ էվրօբատա Թարպիգ օլանան սան ուսուլ իլէ ֆրէնկի խատթալըգընը մուվաֆֆաղըլէթը թամ իլէ Թէտավի էտէր. հէր կիւն սատթ ատրթաէն օնա գատար Կալաթատա, Սանարգընըրատա Դարագուշ Օթէլինին գարուսընատա լամպանը տիւքքանընընդն իւզէրինատ 97 նամրէրը քէնտի Թէտավիխանէսինատ պուլունուր։ 40—26

ՀԱՅԵՐԷՆ ՄԱՏԵՆԱԳԻՐ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՏԱՆ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Պոլիս, Զագմագճիլար Եօղուտու թիւ 64

ԸՆԹԱՑՔ ԸՆԵՐԵՑԱՆՈՒԹԵԱՆ

Դարոցի Դիրքը՝ (Մանկապարտէզի համար). Ա. մաս.— ԱՑԲԲԵՆԱՐԱՆ ու պարզ նախադասութիւններ. Այբ-բենի ուսուցման դժուարութիւնը հարթուած է՝ մանկավարժական հասկցողի հրահանգներով, բան մը՝ որ ցարդ զոյութիւն չունէր։ Տղաքը զբօսնող նո՛ր ու գեղեցիկ պատկերներ՝ տպագրուած քնիր թղթի վրայ. էջ 32, գին 20 փր. 100ը 25 և 50ը 15 ղրշ.։

Բ. ՄԱՍ.— Դիւրահասկնալի ընտիր ընթերցումներ, զարդարուած հետաքրքրական, գեղեցիկ ու նո՛ր պատկերներով, որուն ընդարձակ յառաջաբանին մէջ որոշ ու մանրամասն բացատրուած է Այբ-բենը սորվեցնելու ամենադիւրին եղանակը. էջ 63. գին 2 ղրշ. 100ը՝ 100 և 50ը 62½ ղրուշ։

Նոյնը՝ երկու մասը մէկտեղ կազմուած, գին 100 փր. և 100 համար 125 ղրշ. փոխադրման ծախքը գնողին վրայ։

Զարդարդ մասը (Մինչեւ Ա. Տարի) աւելի ընդարձակ ու շահեկան պարունակութեամբ, 29 Լուսատիպ պատկերներ (2 կմախք, 3 աշխարհացոյց) 42 նոր փորագրուած պատկերներ, Գին 5 ղրշ։

Արդէն հրատարակուած են՝ ՆԱԽԱ. ԿՐԹԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ (Տարբ. Ընթացք) ԴՊՐՈՅԻ ԴԻՐՔԸ.

Նիպաս. տարի պակեր. էջ 128 Գին 3 ղրշ.
Ա. » » » 128 » 4 »
Բ. » » » 156 » 4 »

Ցանձնարարութիւնները պէտք է ղրկել ուղղակի յօրինողին հասցէով՝ առանց միջնորդի, թէ՝ մեծագոյն գեղջը առնելու և թէ՝ խարեբայութեանց զոհ չըլլալու համար։

Վ. Ց. Ցակոբեան ԱՆԴՂ-ՀԱՑ. բառգիրքը կը գտնուի միմիայն ա՛ս գրատունը. գին 85 ղրշ. փոստի ծախքով. ինչպէս նաև Ե. Տէ-Միրզեխանեանի յօրինած Հայ-Գաղ. բառգիրքը, որ իր վերջը յատուկ անունները բառգրքուկ մը կը պարունակէ. գին 15 դահ.։ Զեղչ գոհացուցիչ։

Ամէն վճարում Պոլսոյ մէջ եւ կանխիկ է։ 10—7

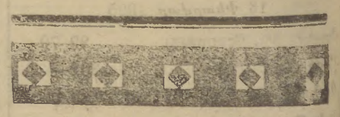

ՋԵՐՄԱԿ ԵՒ ԱՌՈՂՋ ԱԿՌԱՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք ազատ մնալ չատ մը հիւանդութիւններէ որոնք քերի մինչեւ կ'փոխանցուին, եթէ կ'ուզէք ունենալ հերմակ և առողջ ակռաներ, եթէ կ'ուզէք ապահովել ձեր բերանին լինութիւնն ու ակռաներուն առողջութիւնը, եթէ կ'ուզէք որ ձեր ակռաները չփտին ու փտել սկսածներն ալ բժշկուին, գործածեցէ՛ք

ՍՈՒԼԱԳԻ ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ
ՕՇԱՌԱԿԸ, ՓՈՇԻՆ ԿԱՄ ԽՍՈՐԸ

որ Բաստէօրեան դրութեամբ պատրաստուած անուշահամ և հանգիստական է։

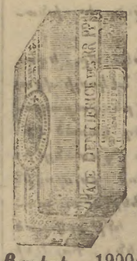

Լինաերուն մէջի միքրոբները կը ջնջէ, ձերբնին գարշահոտութիւնը կը բուժէ, կոկորդին ու խռչափողին թարախալից նիւթերն ու բոլոր քսուքները կ'անհետացնէ։ Ամէնէն սատակ ակռացուն խեցին կը հանդարտի Սուլթան Պէնէ տիքիքնի մէջ թրջուած կտոր մը բամբակով։

Բարիզի 1900ի Աւուրհատանդէսին մէջ, ուր ամբարի բոլոր ակռայի գործերը ներկայացուած էին, Սուլթանի Պէնէտիքթեան հարց այս ակռայի գործերը ատման հաւասարեցան։ և այս կարեւոր վարչութեան Տնօրէնը արտուհատանդէսին ժիւրիի անդամ անուանուելով, գերազանցապէս նուիրագործուեցաւ համբաւն այս արտադրութեան։ 26—3

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՍԱՓ ՆԵՐԿԵՐ
National Wall coating & Lythite

Ամուր, լուսաւոր, հոտ չունին, ջուր չի ներծանուիր, վրայ չեն ելներ, գոյներնին չեն նետեր, ջուրի եւ անձրեւի կը դիմանան, եւն. եւն.

Պատանդի ներկերու իւրաքանչիւր քառ. արշինը 10—15 փարա
Ներսի և դրսի » » » » 20—30 »

Տեղւոյն ամէն կողմի Պատ. յաճախորդաց գիւրութեան համար վաճառատունս պատրաստ է սոյն գնեռով իր վրայ առնել ամէն գործ, թէ՝ ներկն և թէ գործատուողներն մէջն ըլլալով։

Կարեւորութիւն մի տար կարգ մը վարպետներու կամ ներկարարներու անպատասխանատու խօսքին, որոնք անձնական ցահերու նկատմամբ մանաւանդ հակառակ են չատ մը օգտակար նորութիւններու.— Ազգ հաճեցէք դիմել

Կ. Պոլիս, Ալտան Համամ, Պագրրճիլարի Թիւ 26 Գ. ԱՃԷՄԵԱՆԻ և նմոյշներ ու քարտէզներ ստանալ ուզուած քանակութեամբ։ — Դատառերը Դորձակալներու պէտք կայ, դիւրամատչելի պայմաններով։ 20—11